

Promotor

vereniging van genie onderofficieren

Duurzame projecten

Leren in de beroepscontext

"We willen en kunnen helpen opsporen"

PEACOCK RETENTION, een goede start van het nieuwe jaar!

101 Geniebataljon in Afrika

1976-2013
37 jaar

Hedel, maart 2013

De jubileumjaren voor de VGOO (2011) en voor de Promotor (2012) liggen achter ons. We hebben dit op passende wijze gevierd door een fraaie USB-stick cadeau te geven, door de afsluitende borrel van de informatiedag aan te bieden en door een jubileum Promotor uit te brengen. Een Promotor die vol stond met felicitaties. En natuurlijk, om nooit te vergeten, was er die unieke gouden medaille die wij op 8 december 2012 uit handen van de 'beoogde nieuwe Staatsecretaris van Defensie', erelid Sjef Hamers mochten ontvangen! Het waren twee mooie jaren. En toch ontbrak er nog iets.

Een jubileumbijeenkomst voor de Promotor. Een receptieachtige bijeenkomst die bedoeld is om iedereen te bedanken die het uitbrengen van de Promotor mogelijk maakt. en die

het militair-civiele netwerk dat daarachter zit nog sterker te maken. De jubileumbijeenkomst was aanvankelijk gepland in één van de laatste maanden van 2012. Maar dat bleek, omdat het al vol zat met allerlei andere symposia, niet handig te zijn. Daarom hebben we het doorgeschoven naar 13 maart van dit jaar op de PMK in Wezep. De jubileumbijeenkomst was bedoeld voor een bepaalde groep. We hebben alle besturen en redacties die we binnen ons Regiment hebben uitgenodigd en ook alle bedrijven die behoren tot het netwerk van Green Paper Association (GPA). De adverterende bedrijven die ons blad (en ook de bladen van de andere verenigingen en stichtingen) mogelijk maken. Wij hebben hen een interessant programma aangeboden. Door ze met elkaar in contact te brengen zijn ze in de gelegenheid gesteld om ongedwongen en voorzien van een lekker hapje en een drankje, nader met elkaar kennis te maken en informatie en visitekaartjes uit te wisselen. Ik kan trots zeggen dat het een geslaagde bijeenkomst is geworden! Omdat er over de jubileumbijeenkomst in de volgende Promotor nog een artikel geplaatst zal worden zal ik er nu inhoudelijk verder niets meer over schrijven. Vanzelfsprekend heb ik de kans gegrepen om nog eens duidelijk aan alle aanwezigen uit te leggen waarom de Promotor een uniek vakblad is en waarom adverteren in een blad voor (en door) genieonderofficieren geen domme investering is.

De VGOO brengt, in nauwe samenwerking met GPA (voorheen NME), al decennia lang de Promotor uit. Dat was zo succesvol dat we dat niet alleen voor ons zelf hebben willen houden. We hebben daarom het netwerk van GPA in contact gebracht met de VOG en het Regiment. Dat heeft tot een enorme schaalvergroting geleid v.w.b. het lezerspubliek en de oplage aantallen. We hebben goede afspraken gemaakt om de drie bladen, Promotor, Genie en Genist qua inhoud en 'look and feel' op elkaar aan te laten sluiten en niet te laten concurreren. Dat is prima gelukt. De Promotor is daardoor weliswaar het 'kleinste' blad van de familie geworden maar is qua inhoud uniek. Het is een vakblad waarin het uitvoerende niveau beschreven wordt. Managers denken misschien dat alles in de top bedacht wordt en dat ideeën alleen bovenin de organisatie ontstaan. Wij weten dat niets minder waar is. Het gras groeit altijd van onderen! Knelpunten worden altijd op de werkvloer ontdekt. En ook de eerste oplossingen worden daar bedacht en verschijnen pas later op de agenda's van de hogere niveaus. Het is altijd de onderofficier die als eerste tegen een technisch probleem aan loopt waarvoor hij nieuwe middelen nodig heeft. Wanneer hij weet dat die ergens op de civiele markt te koop zijn, dan is hij degene die de wens voor dat product aankaart in de commandantenlijn. Daar ligt de kracht van het adverteren (en het plaatsen van advertori- als) in de Promotor. Want daardoor weet hij dat het product bestaat en wat het kan. Tijdens het studie-, verwervings- en implementatietraject wordt door het Kennis Centrum aan onderofficieren gevraagd om hen te adviseren over het pakket van eisen en wordt hen gevraagd om te reageren op concepten. Onderofficieren worden betrokken bij alle praktijktesten en operationele evaluaties en ze worden altijd gevraagd om de benodigde documentatie en opleiding te schrijven. Dit alles vanwege hun unieke vakmanschap en ervaring op technisch/uitvoerend niveau. Daarom zijn onderofficieren misschien wel de belangrijkste spelers in het verwervings- en implementatietraject! Ook hier zijn wij weer de ruggengraat. Dat besef was voor veel civiele genodigden best een eyeopener. En zelfs voor sommige aanwezige officieren, meende ik te merken. De Promotor is HET medium waarmee bedrijven deze groep vakmensen direct kan bereiken en het onderofficierencorps kan informeren over wat hun product voor hen en voor Defensie kan betekenen.

(.)

door J.R.G. (Joep) Beljaars, voorzitter VGOO

Voor u ligt weer een Promotor waar de redactie hard aan gewerkt heeft om u een ruim aanbod aan onderwerpen te bieden. Dit kan natuurlijk niet zonder de erkentelijke medewerking van de vele schrijvers maar vooral ook de motiverende inzet van contactpersonen bij de eenheden.

Deze collega's staan niet in de colofon maar mogen ook wel eens genoemd worden. Henk van Zandbeek (11Gncie LMB), Pascale Zandvliet (11Pagnbat) en Louis Klein Schaarsberg (101Gnbat) bedankt! Het leadartikel van deze uitgave betreft duurzame energie. Thuis doen we steeds vaker ons best om energie te besparen. In onze werkomgeving zullen we er ook steeds meer mee geconfronteerd gaan worden. Het beperkt zich dan niet tot Nederland. In de missiegebieden hebben diverse collega's er al mee te maken gehad. Het artikel, voorzien van mooie foto's, brengt u weer helemaal op de hoogte.

De redactie is verheugd dat er dit maal ook bijdragen zijn van niet-genisten. Wmr 1 (cav) Guido Courturier en Sm Olav van Nieuwenhoven (CLSK), beide werkzaam in Vught, geven ons een kijkje in de huidige wereld van de CBRN. Vanuit het politievakblad 'Blauw' hebben we een artikel mogen overnemen dat ons een beeld geeft hoe het andere uniform over ons denkt. De redactie hoopt natuurlijk dat er in de toekomst

nog meer ICMS bijdragen zullen volgen. Voorts maken we via een artikel over de Werklust van de mariniers een overstap naar een graaflaadcombinatie onder een CH-47. Is dit laatste een opstap naar nog snellere inzet van genisten? Eerder heeft u al over MGB onder een CH-47 kunnen lezen. Benieuwd wat gaat volgen. Kunt u overigens op de kaart aanwijzen waar Burundi ligt? Neemt u eens de moeite. Dan weet u waar 101 Gnbat op oefening is. Het verslag met bijzondere foto's behoeft geen nadere toelichting. Dichter bij huis maar veder weg dan u denkt heeft 112 Pagnacie weer een echte tactische oefening gehad. Twee verslagen uit de sneeuw. Momenteel is, als gevolg van bezuinigingen, ook de onderofficiersopleiding aan verandering onderhevig. Twee bijdragen brengen u weer helemaal op de hoogte. Een artikel van 412 Pagnacie neemt u mee in deBPV van waaruit in de toekomst onze nieuwe collega's zullen komen. Het bijzondere interview met oud-collega, maar nog steeds VGOLid, Fred Stokkers laat zien dat je het met de juiste mentaliteit ver kunt schoppen.

In deze Promotor is een eerste bijdrage opgenomen over hoe het vroeger ging. We hopen dat dit een opstap is naar meer bijdragen. Tot slot sluiten we naast de bijdragen van verenigingsactiviteiten traditiegetrouw weer af met een boekbespreking. Wij hopen dat u weer kunt genieten van de vele bijdragen en dat u er ook wat van zult opsteken. (-)

*Namens de redactie,
Erik Slingerland, Hoofdredacteur*

Colofon

De Promotor is het contactorgaan van de vereniging van genieonderofficieren. De Promotor verschijnt eenmaal per kwartaal.

Doel

De vereniging stelt zich ten doel:

- de band onder de onderofficieren van de Genie bevorderen;
- de belangstelling van de leden voor elkaars taken binnen het wapen bevorderen;
- de leden in te lichten over de personele en organisatorische veranderingen, over oefeningen en andere gebeurtenissen bij het wapen;
- de kennis verhogen over de geschiedenis van het wapen der Genie
- en het levendig houden van de tradities in het wapen.

Lidmaatschap

De jaarlijkse contributie bedraagt €20,00 door een automatische incasso of middels telebankieren te voldoen bij de aanvang van het kalenderjaar c.q. na ingang van het lidmaatschap door overschrijving op postgiro 37.26.500 ten name van de penningmeester van de VG00.

Bestuur

Voorzitter: aooi J.R.G. Beljaars
Secretaris: aooi A.T.H. van Ooijen
Smargd 22, 5345 TM Oss, tel: 0412 - 643574
Penningmeester: aooi M. Curfs

Leden

aooi H.G. Jogems
aooi A.M.M. van Rhee
aooi N. Stip
aooi L. de Vos

Ereleden

J.J. de Wolf
J.H. Smit
P.M.A. van Dijk
G.M.N. Beerkens
B.P.M. Oude Nijhuis

Redactie

aooi E. Slingerland, hoofdredacteur
aooi N. Stip, redacteur en lay-out
aooi A. Wever, redacteur
sgt1 D. Janssen, redacteur
maj b.d. G.M.N. Beerkens, redacteur
sgt b.d. B. Steenema, redacteur

Redactie-adres

Redactie Promotor
Stoelenmatter 38, 5683 NS Best
intranet: n.stip@mindef.nl
internet: nstip@onsbrabantnet.nl

Internet

Webmaster: Aooi b.d. Bernhard Oude Nijhuis
Url: <http://www.vg00.nl>

smi J.W. Timmermans
smi R. de Vries
smi W. Karrenbeld
sgt1 D. de Groot

K.K. Thijssens
C.J. Hamers

Realisatie en Commerciële Exploitatie

**GREEN PAPER
ASSOCIATION**

Email: john.akkerman@greenpaper-association.com
Tel: 06 - 53569550

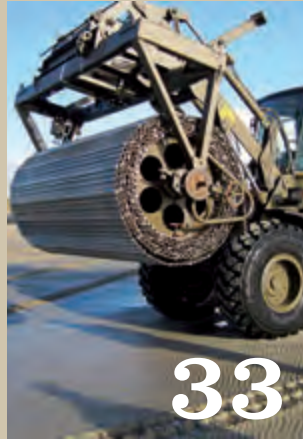
Member of the European Military Press Association

Niets in deze uitgave mag worden overgenomen, vermenigvuldigd of gereproduceerd worden zonder schriftelijke toestemming van de redactie of andere auteursrechtbehouders.

De VG00 en Green Paper kunnen geen aansprakelijkheid aanvaarden voor de juistheid en volledigheid van alle in deze uitgave opgenomen teksten en beelden.

Profilieren in de vorm van publiceren en participeren, kan niet automatisch de voorkeur bij verwerving inhouden.

» INHOUD «

9	Duurzame projecten	48	Leren in de beroepscontext
23	101 Geniebataljon in Afrika	50	Oefening Peace Support
29	“We willen en kunnen helpen opsporen”	52	BPV bij 412 pantsergeniepeloton
33	Wat rijdt daar dan..?	54	Zo ging dat vroeger
41	Graaf Laad Combinatie (GLC) 11 Gncie AASLT eindelijk AIRBORNE	56	In Memoriam
42	Oud-onderofficier der Genie is nu directeur Voskampgroep-Oost	58	VOG-VGOO Golfwedstrijd
45	PEACOCK RETENTION, Een goede start van het nieuwe jaar!	59	Boekrecensie: “Bepantingen op verdedigingswerken”

(.)

Duurzame projecten

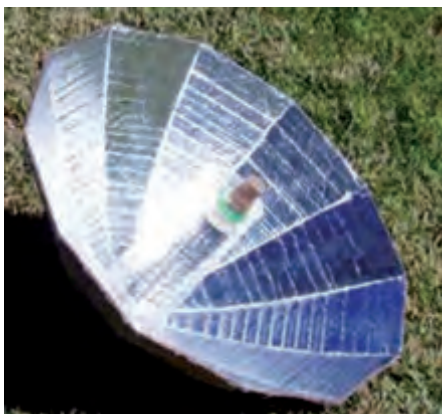
& het Kenniscentrum Genie

Veel militairen hebben niets met de term duurzaam. Het heeft een geitenwollensokkenimago, kost veel geld en levert niets op. Toch heeft duurzaamheid een aspect waar wij, als militairen, erg bij betrokken zijn. Wij stellen namelijk de vraag: "Hoe vergroten wij ons voortzettingvermogen, door meer te doen met een liter brandstof?" Het militaire domein zal de komende jaren onafhankelijker van fossiele energiebronnen moeten worden. In conflictsituaties zal het belangrijker worden om op te kunnen treden zonder brandstof beperkingen. De laatste missies hebben aangetoond dat de opvoer van brandstof in omvang en kwetsbaarheid een probleem kunnen zijn. De defensieorganisatie moet dit oppakken door efficiënt om te gaan met fossiele brandstoffen, minder energie te verbruiken en zelf duurzaam op te wekken.

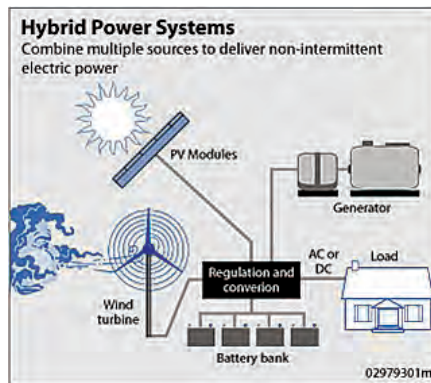
Het hoge energieverbruik tijdens de laatste missies is veroorzaakt doordat er gebruik is gemaakt van conventionele aggregaten in combinatie met de beschermende onderkomens. Een behouden aankoopstrategie waarbij kwaliteit tegen zo'n laag mogelijke prijs werd bedongen zijn bepalend geweest. Daarnaast was een hoog brandstofverbruik ook geen issue, omdat dit in ons gedachte optreden geen rol speelde. Later bleek dat de logistieke keten toch kwetsbaar was wat de marktwerking beïnvloed heeft. Schaarste leidt dan ook tot hoge prijzen en het niet kunnen voldoen in de vraag naar brandstof.

De afgelopen jaren zijn diverse technieken zoals zonnepanelen om warmte of elektriciteit op te wekken op de markt gezet. In het begin waren deze installaties relatief duur, nu zie je dat ze betaalbaar zijn. Geniewerken en het Kenniscentrum Genie hebben de afgelopen jaren de technische ontwikkelingen gevolgd en bestudeerd. In haalbaarheidsonderzoeken en studies door TNO en het bedrijfsleven in duurzame projecten is er door het kenniscentrum ondersteuning geleverd. De nadruk in het onderzoek richt zich op de vraag of een installatie bruikbaar en betaalbaar is voor de gedachte inzetduur. De extra eisen die voor Defensie gebruik vereist zijn, maken een product robuust, maar ook duur. De hoge brandstofprijzen hebben er voor gezorgd dat de hogere

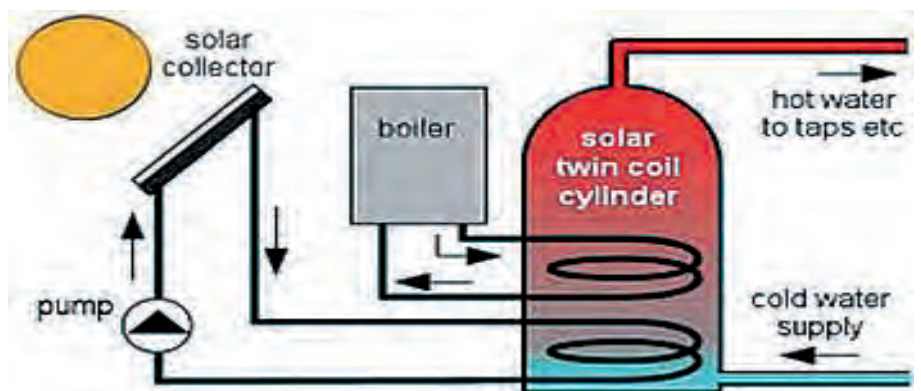
aanschafprijs sneller terugverdiend kan worden. Afhankelijk van de installatie en toepassing is de terugverdientijd tijdens een operationele inzet nu ongeveer 2 tot 5 jaar. Dit in tegenstelling tot de gebruikelijke terugverdientijden tijdens civiele inzet van soms wel 20 jaar. Daarom heeft de Genie al duurzame installaties geplaatst en ik zal daar voorbeelden van geven.

In Mazar-e Sharif is een aggregaatopstelling geplaatst die afhankelijk van

het gevraagde vermogen de aggregaten start of uitschakelt. Er draaien dan nooit meer aggregaten dan nodig is en deze worden zo optimaal mogelijk belast om het brandstofverbruik zo laag mogelijk te houden. Dit is een installatie die Smart Grid genoemd wordt en tevens de mogelijkheid heeft om er zonnepanelen op aan te sluiten. Een omvormer zorgt er dan voor dat de spanning en frequentie hetzelfde zijn in de hele installatie.

Dit is toegepast door op de daken van chalets dunne zonne-energie matten te monteren. Deze matten vallen duidelijk minder op dan de glazen panelen maar leveren wel wat minder vermogen. Om ervaring op te doen is er nu 646 m² aan zogenaamde Thin Foil matten geplaatst die een capaciteit hebben van 43 KW piek vermogen. Dit is de waarde waarin het elektrisch op te wekken vermogen van een zonnepaneel wordt uitgedrukt. Ook zijn in de chalets de al zuinige

TL buislampen vervangen door LED exemplaren. De resultaten leveren nu al een besparing op van ongeveer 15%. De daadwerkelijke besparing zal pas bekend zijn nadat de installatie een jaar in gebruik is geweest.

NIEUWE ONTWIKKELINGEN

De volgende stap is het efficiënter gebruiken van warmte van installaties en hun omgeving. De meeste mensen weten dat een verbrandingsmotor ook veel warmte afgeeft tijdens gebruik. Zo wordt er een koelinstallatie aan de motor bevestigd die er voor zorgt dat de motor niet oververhit raakt. Deze warmte die uit het koelsysteem en uitlaat afgevoerd worden is 60% van de energie die in de vorm van brandstof in de motor verbrand wordt om elektriciteit op te wekken. Het rendement van dit soort installaties is dan ook laag te noemen. Zonder veel aan de aggregaten te hoeven veranderen kan de warmte uit de uitlaat en koelsysteem opgevangen worden. Deze warmte wordt dan door een vloeistofleiding naar een wisselaar getransporteerd, waar het gebruikt kan worden om andere systemen van energie te voorzien. Het rendement van de installatie kan dus eenvoudig een stuk verbeterd worden zonder gebruik te maken van complexe technieken. Deze warmte wisselaars zijn eigenlijk een soort spiralen die ook in boilers en verwarmingsketels gebruikt worden.

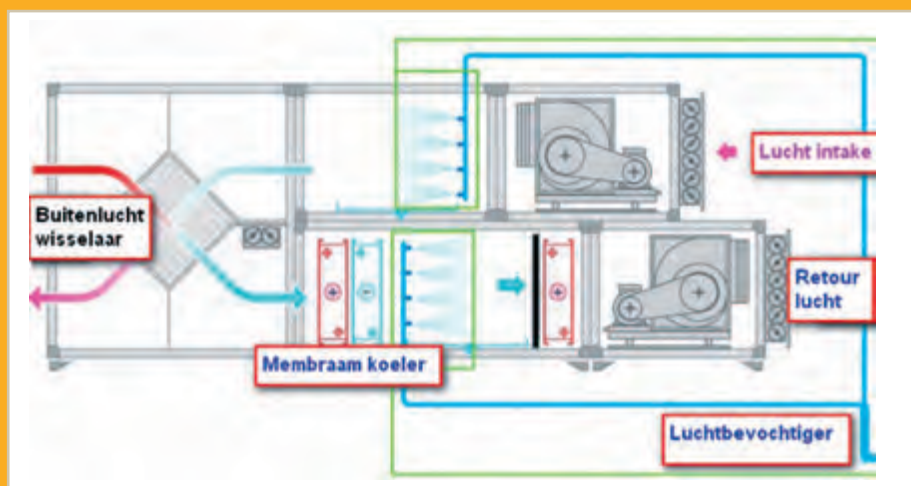

Zonnewarmte panelen of spiegels maken gebruik van soortgelijke wisselaars, waardoor de gratis warmte uit de zon prima in dezelfde installatie gebruikt kan worden. De beschikbare warmte kan direct gebruikt worden voor het verwarmen van ruimten, douchewater, koken, kleding wassen en koelen in plaats van brandstof te gebruiken voor het opwekken van elektrische energie. Hergebruik van de warmte uit douchewater en de luchtbehandeling zijn een aanvulling op de bestaande installaties die een nog hoger rendement opleveren. Voorwaarde is wel dat de grote energie verbruikers bij elkaar op een locatie

geplaatst worden om leidingverliezen laag te houden.

ONDERZOEK

Het KC bestudeert de mogelijkheden om de installaties uit te breiden en aan te passen voor het beter gebruiken van warmte. Naast het verbeteren van bestaande systemen wordt er onderzoek gedaan naar het toepassen van nieuwe technieken. We weten dat de meeste energie op een base verbruikt wordt in het koelen en conditioneren van de werk en leefruimten. Daarom is dit een prio 1 punt in het onderzoek naar een energie zuiniger systeem. Tijdens TFU stage III (Kamp Holland) is destijds een chalet geplaatst met een luchtbehandeling installatie in plaats van de gebruikelijke afzonderlijke airconditioners per container. Het verbruik aan elektrische energie door het herkoelen was daarvoor 20% lager. En het systeem kan nog efficiënter werken. Zo wordt er gewerkt aan een type dat werkt met een vloeistof op waterbasis. Dus geen Freon of Ammoniak meer als koelmedium, waardoor er geen gevaarlijke en schadelijke stoffen kunnen vrijkomen. Het systeem is al bekend als Adiabatische koeling.

Dat is de naam voor warmte absorptie techniek in plaats van koude toevoeren. Als zout en zoet water bij elkaar komen volgt er een reactie waarbij een temperatuur verschil ontstaat. Na het filteren of scheiden van het zout in het systeem wordt de mengcyclus herhaald. Het onderzoek bevindt zich in een afrondingsfase. Dit type zal dan in een luchtbehandeling ingebouwd worden in plaats van de energie vretende compressor. Op de foto staat een Amerikaans exemplaar dat op een soortgelijk principe werkt maar minder effectief is. Wat daarbij opvalt is dat er een enorme ventilator kast benodigd is.

WIND ENERGIE

Met het benoemen van windenergie als duurzame energie begint de discussie over wat operationeel toelaatbaar is. Windmolens zijn algemeen geaccepteerd, maar leveren geen constant vermogen. Alleen grote en hoge molens met een as hoogte van 90 meter of groter zijn rendabel. Ook het netwerk waar aan geleverd zal worden moet stabiel zijn. Dat wil zeggen dat de pieken in elektrisch vermogen opgevangen moeten worden. Grote aggregaten zijn daartoe in staat, eventueel samen met

een grote batterijcapaciteit als buffer. Een grote batterij (20 ft container) is dan in staat het tijdelijke tekort te leveren of de pieklevering op te slaan. Een bijkomend voordeel is dat zo'n batterij bij stroomuitval bijvoorbeeld de operationele installaties van noodstroom kan voorzien.

KOUDE EN WARMTEOPSLAG

Het opslaan van warmte in, of het gebruiken van kouder water vanuit de bodem als mogelijkheid om energie op te slaan of te gebruiken is een discussiepunt. Deze thermische opslag is in vele variaties mogelijk en niet altijd zoals gedacht schadelijk voor het milieu of wat daaronder verstaan kan worden. In het European Defence Agency programma waar het KC Genie Defensie vertegenwoordigd is hier al ervaring mee opgedaan. Onderzoekresultaten bevestigen een besparing van 80% in het energie verbruik in een grote koelinstallatie van een opslagruimte. Het boren kan door de Water Boor Installatie uitgevoerd worden.

AFVALVERWERKING

Het verwerken van afval op een base kost veel geld. Velen van ons weten nog

heel goed dat wij dure contracten afsloten bij lokale bedrijven die vervolgens het afval dumpen. Omdat dit ongewenst is, is er vervolgens overgegaan tot het verbranden van afval in burning pits en ovens met de bijbehorende uitstoot aan schadelijke stoffen. Om dit te veranderen ondersteund het KC samen met DMO een project waarin een afval vergasser ontwikkeld wordt.

Een vergasser verwerkt zonder aanwezigheid van zuurstof en met een hoge temperatuur allerlei soorten afval tot een soort teer. Naast deze teer komen er, afhankelijk van de temperatuur in de vergasser, ook olie en gas vrij.

De teer wordt samen met het gas door een 2e vergasser gevoerd om daar verder gereinigd te worden. Dit wordt Pyrolyse genoemd. De pyrolyse olie en gas zijn erg brandbaar en goed als alternatieve brandstof te gebruiken. Het bijzondere aan deze afval vergasser is dat er ook afgewerkte oliën en autobanden in vergast worden in plaats van deze af te voeren naar Nederland. De schadelijke stoffen in dit afval worden door het uit elkaar vallen van de molecuul structuur onschadelijk. Pyrolyse olie en gas worden na reiniging toegevoerd aan de aggregaten wat een forse besparing

in het brandstofverbruik oplevert. Als op een base van 2000 man het afval in olie of gas omgezet wordt kan hier een aggregaat van 1 megawatt op draaien. Daarmee kunnen 12 legeringsgebouwen van energie worden voorzien. Als vaste stof blijft er stikstofgruis over wat als basis in kunstmest verwerkt kan worden. De ontwikkel fase zal dit jaar afgerond worden met de mogelijkheid een prototype te bouwen.

ZWARTWATER BEHANDELING

In het project van de vergasser is ook een zwartwater behandeling opgenomen. Omdat er veel warmte in de vergassing zit, wat van de aggregaten af komt, is er een optie voor hergebruik van warmte meegenomen. Het zwarte water kun je op verschillende manieren afvoeren. Als er gekozen wordt voor een riool systeem gaat er per spoeling ongeveer 7 liter water mee. Voorkom je de vermenging met water in een droog toilet systeem dan is deze vaste vorm goed te bewerken. Na opvang kunnen de fecaliën met de restwarmte ingedroogd worden tot een droge vaste stof. Deze vaste stof kan weer door de vergasser wat energie in de vorm van gas oplevert. Nu de vraag waarom. Naast de fecaliën met het spoelwater

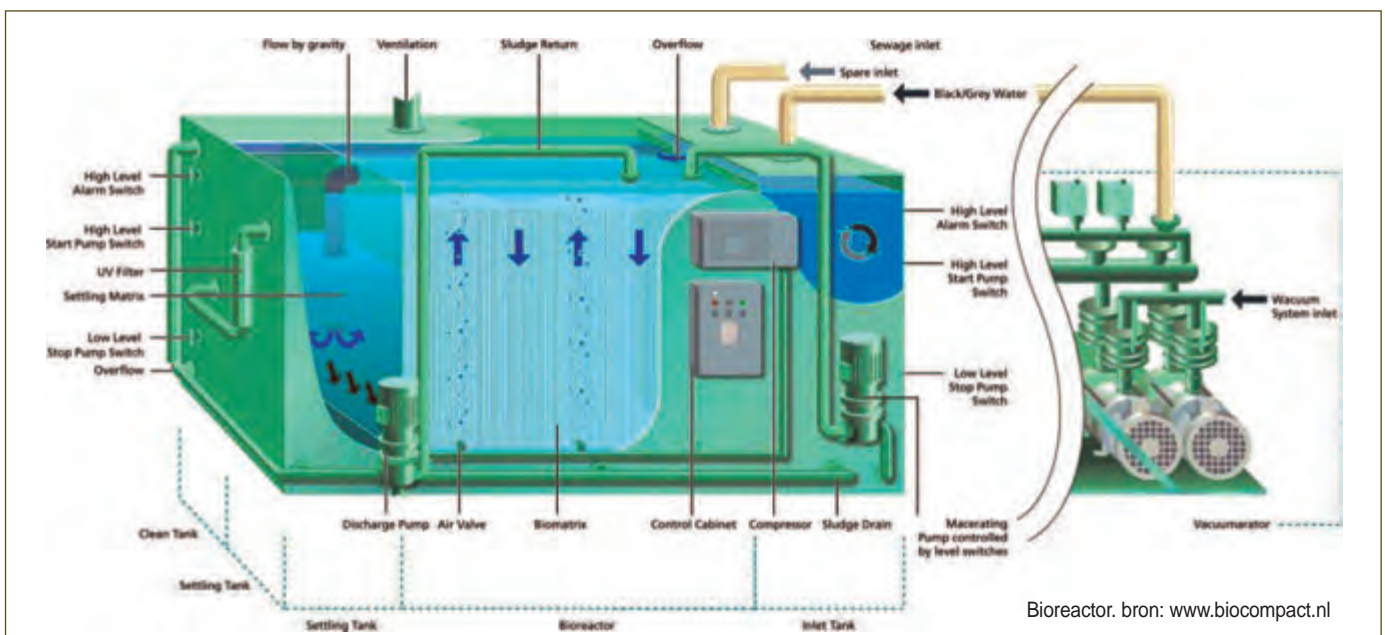
gaat er per dag 60 liter extra per man door het riool. Vervolgens wordt het verzamelde eindproduct in een afval water installatie behandeld tot deze schoon genoeg is. Het wordt dan in een vloeiveld bassin gepompt waar het water verdampt. In deze dure installatie wordt per dag ongeveer 150.000 liter (afval)water verwerkt. 30% hiervan kan na filtering hergebruikt worden. Als er geen fecaliën in het afvalwater komen kan ongeveer 80% herbruikt worden. Daardoor kan niet alleen de voorraad vers water kleiner worden, de verwerkingskosten in zuivering zijn veel goedkoper. In een nader onderzoek zal het verschil in kosten aangetoond worden.

DIESEL BRANDSTOFCEL

Sinds een half jaar is het KC het HyRef project technisch aan het ondersteunen. Het gaat hier om een diesel brandstofcel die een elektrisch vermogen opwekt van 3 KW en tevens 10 KW aan

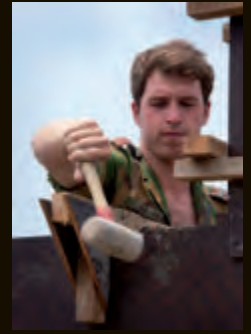
koel of warmte energie heeft. De brandstofcel wordt in een militaire Din-Iso kist ingebouwd en kan in of aan een voertuig bevestigd worden. Het elektrische vermogen van 3 KW kan een zware installatie voeden van bijvoorbeeld een Pantserhouwitser, zonder dat de motor draait. De brandstof cel produceert geen lawaai, is zeer zuinig, heeft lage emissie waarden en kan tevens een voertuig koelen. Allerlei toepassingen zijn dan mogelijk waarin communicatie, commandovoering en vuurleiding een rol spelen. Dit systeem kan de mogelijkheden in het operationele optreden verruimen. Het werken bij het KC, samen met Geniewerken, is het bouwen aan een duurzame toekomst. Op energie gebeurt er veel. Samen met DMO en andere (civiele) partners, worden producten nu ontwikkeld en op de markt gezet, zodat u er plezier van gaat krijgen.

(.)

101 Geniebataljon in Afrika

C-LAS vindt het belangrijk dat Nederlandse militairen ervaring opdoen op het Afrikaanse continent. Eenheden die oefenen in Afrika dienen activiteiten uit te voeren die een bijdrage leveren aan de regionale stabiliteit. Nederland is geïnteresseerd in het Grote Merengebied en de Hoorn van Afrika. Een gebrek aan goede infrastructuur op Kamp Mudubugu, Burundi, leverde voor 101 Geniebataljon de kans om met 2 detachementen op oefening te gaan naar Burundi in de periode september 2012 tot en met maart 2013.

ACHTERGROND BURUNDI

Burundi is een zgn. landlocked land. Het land is arm aan natuurlijke grondstoffen met een onderontwikkelde productiesector. De economie drijft voornamelijk op de agrarische sector, dit zorgt voor 90 procent van het werk. Burundi's belangrijkste exportgoederen zijn koffie en thee, die goed zijn voor 90 procent van de inkomsten uit het buitenland, terwijl de export slechts een klein deel uitmaakt van het BNP. Burundi ligt net iets onder de evenaar en is ongeveer zo groot als België. Het klimaat is tropisch met temperaturen van maximaal 35 graden overdag tot 16 graden in de nachten. De luchtvochtigheid is

hoog met 85 procent. De populatie van Burundi is ongeveer 10 miljoen mensen, waarvan 85 procent Hutu, 14 procent Tutsi en 1 procent Pygmeeën is. Er wordt gesproken in Kirundi, Frans en Swahili. Het meest voorkomende geloof is het christendom (67 procent). Daarnaast zijn er nog de Inheemse godsdiensten en is tien procent van de bevolking moslim.

DOEL VAN DE OEFENING AE II

Een oefening als African Engineer bood unieke mogelijkheden. Na verdere analyse werden dan ook de volgende doelstellingen gedefinieerd:

1. Realisatie van essentiële infrastructuur (sanitair, keukenfaciliteiten en verbetering van de

schietbaan) op het Burundese trainingskamp voor vredesmissies, Mudubugu;

2. Samenwerken met de Burundese Genie en de lokale arbeidskrachten vaktechnisch ontwikkelen, voornamelijk op het gebied van improviseren en het aanleren van lokale technieken;
3. Het opereren onder tropische omstandigheden;
4. Trainen van leiderschapskwaliteiten onder verzwaarde omstandigheden;
5. Stimuleren van persoonlijke ontwikkeling van het personeel.

EFFECTEN WEER, KLIMAAT EN TERREIN

Het weer in Burundi wordt gekenmerkt door temperaturen tot 35 graden, weinig wind en een hoge luchtvochtigheid. Daarnaast is Burundi een bergachtig land met keiharde, uit steen en modder bestaande, grond.

Onder deze zware klimatologische omstandigheden is het nodig om je werktempo aan te passen. Dit houdt in dat een volledig geacclimatiseerd lichaam dan 20 minuten kan werken en dat er dan 40 minuten gerust moet worden. Gezien de beschikba-

re tijd en de hoeveelheid werk was dit echter geen optie. De oplossing werd gevonden in een dubbele bezetting tijdens de werkzaamheden op het heetste van de dag. Er werd gewerkt in shifts waarbij er een kwartier gewerkt werd, gevolgd door een kwartier rust. Door veel te drinken en in de schaduw te verblijven werd het lichaam weer opgeladen voor de volgende shift. Na ongeveer anderhalve week waren we voldoende gewend en konden we het werken in shifts loslaten. Overigens dienden we nog wel rekening te houden met het verdelen van de werkzaamheden; in de ochtend het fysiek zware werk en in de middag de lichtere werkzaamheden. Het weer had ook invloed op ons materieel. Zo vielen lasapparaten spontaan uit door de hitte, weigerden aggregaten spontaan dienst en liepen de accu's van de handboormachines sneller leeg. Zware machines ontbraken in de omgeving, dus werd er een beroep gedaan op lokale werkkrachten. Het graven van sleuven en een immens gat in de keiharde bodem werd door middel van handen en breekijzers en pikhouwelen gerealiseerd.

LEIDERSCHAP

Het bewust beïnvloeden van het gedrag van mensen teneinde een gezamenlijk doel te (willen) bereiken. Onder verzwaarde omstandigheden

nog steeds de leider van de eenheid te zijn, improviseren en lokale technieken aanleren. Het leiderschap van onze onderofficieren kwam nadrukkelijk naar voren in bewaken van de inzetbaarheid van het personeel en het bewaken van de veiligheid. De invloeden van het weer hadden effect op het personeel, zowel fysiek als mentaal.

De groepscommandanten besteedden veel aandacht aan warmweerdrills, discipline en veiligheid. Daarnaast was de groepscommandant natuurlijk verantwoordelijk voor het plannen en organiseren van de bouwplaats en de daaruit voortvloeiende werkzaamheden.

De groepscommandanten waren verantwoordelijk voor hun eigen project en de inzet van mens en materieel. Een uitdaging vormde de uitbreiding van de groepen met Burundese genisten en lokale arbeiders. Door met handen en voeten uitleg te geven communiceerden de groepscommandant met de Burundeses. De bouwwerkzaamheden werden in Burundese stijl gemaakt, zodat instandhouding door de Burundeses mogelijk werd gemaakt. Dagelijks vond er onder leiding van de pelotonscommandant een bouwvergadering plaats. In de vergadering werd de planning, voortgang en de benodigde bouwmaterialen voor de komende periode vastgesteld.

Het detachement had eigen verwerkingscapaciteit waarbij het peloton de behoefte moest stellen. Dit vereiste een grote mate van discipline en voortschrijdend inzicht op welk moment de materialen verworven, aangekocht en geleverd moesten worden.

VAKTECHNISCH

Bouwmateriaal werd lokaal aangekocht, zo beperkten wij de aanvoertijd en stimuleerden wij de lokale economie. De lokale bouwmaterialen waren kwalitatief gezien niet vergelijkbaar met wat wij in Nederland gewend zijn, het was voor onze genisten en de groepscommandanten dan ook flink improviseren om alles tot een goed werkend geheel te krijgen. De groepscommandanten

en de opvolgend pelotonscommandant hadden regelmatig overleg met een bij het detachement ingedeelde specialist van Geniewerken over het ontwerp, de bouwmaterialen en de daaruit vloeiende aanpassingen die moesten worden gemaakt in de bouw en de tekeningen. Dit resulteerde uiteindelijk in een goed functionerende installatie die eenvoudig te onderhouden is door onze Burundese collega's van de Genie.

PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

Het onderkennen, stimuleren en begeleiden van de ontwikkeling van de deskundigheden en vaardigheden van medewerkers.

Een speerpunt van onze commandant was het stimuleren van de

persoonlijke ontwikkeling van het personeel. Dit hebben we gedaan door veel aandacht te schenken aan competentieontwikkeling. Elk individu, van soldaat tot majoor, hebben we een nulmeting laten uitvoeren die gevolgd werd door een selectie van een aantal competenties waar aandacht aan zou worden gegeven. Deze periode was tekort om de competenties (3 stuks) volledig te ontwikkelen. Er is een start gemaakt met de methode om de competenties uit te diepen. In ons regulier jaarrooster wordt nu tijd en ruimte vrijgemaakt om aan de competentieontwikkeling te gaan werken. Middels reflectieverslagen werden ervaringen vastgelegd die ook bruikbaar zijn voor een e-portfolio, het bekende instrument om persoonlijke kwaliteiten zichtbaar te maken en te gebruiken bij sollicitaties naar een nieuwe functie binnen onze organisatie of in de burgermaatschappij.

Binnen de Genie vinden grote veranderingen plaats met betrekking tot het opleidings- en trainingsveld. Van ons personeel wordt verwacht dat men een vaktechnische MBO opleiding gaat volgen. Deze opleidingen hebben een praktijkdeel en een theoriedeel. Logischerwijs doen genisten in hun werk al veel ervaring en kennis op. Deze kennis kan, indien aantoonbaar, leiden tot korting of vrijstelling van studieonderwerpen. Door onze in Burundi uitgevoerde werkzaamheden vast te leggen in een zogenaamd takenboek en af te laten tekenen door de bij ons ingedeelde specialist van Geniewerken (en tevens erkend leermeester) namen wij hier al een voorsprong op.

Zo werd de oefening niet alleen een mooie, uitdagende belevenis, maar

leverde het ons personeel ook daadwerkelijk wat tastbaars op.

SAMENVATTING

101 Gnbat heeft twee keer een detachement op oefening laten gaan in Burundi die in alle opzichten uniek is gebleken. Het oefenen onder deze zware klimatologische omstandigheden heeft er toe bijgedragen dat wij weer wijzer zijn geworden in ons optreden op een ander continent. Daarnaast hebben we gezien dat de genist met zijn onverstoorbare doorzettingsvermogen en tomeloze inzet voor ieder probleem een passende oplossing weet te vinden. Het leiderschap van onze onderofficieren heeft weer bewezen dat zij het beste leren als de omstandigheden zwaar zijn en de pasklare oplossingen niet voor handen zijn.

Ons detachement, AE II, heeft een goede stap gezet in de richting van de persoonlijke ontwikkeling van het individu. Belangrijk, omdat onze organisatie verlangt van onze mensen dat ze straks middels een goed gevuld e-portfolio kunnen gaan strijden voor (vervolg)functies, zowel binnen als buiten de organisatie.

KANSEN

De oefening African Engineer heeft voor 101 Gnbat veel opgeleverd. Op alle niveaus zijn de doelstelling gehaald of zelfs verder doorgetrokken. Zo heeft het oefenen onder deze zeer zware klimatologische omstandigheden ons inzicht gegeven dat wij meer aankunnen dan dat we eigenlijk denken. Onze onderofficieren zijn vaktechnisch verrijkt doordat zij in aanraking zijn gekomen met andere bouwwijzen. Tevens is hun improvisatievermogen gegroeid. De ontwikkeling van de staf heeft ook grote

stappen gemaakt, doordat we vrijgespeeld waren van een deel van de vredesbedrijfsvoering. Hierdoor konden wij ons meer focussen op commandovoering en begeleiden van ons personeel.

Als laatste hebben we gezien dat de winst van deze oefening niet alleen maar in het bouwen onder verzwaarde omstandigheden zit, maar ook in de investering in het individu, door het laten beschrijven en ontwikkelen van de competenties van de medewerker.

(.)

"We willen en kunnen helpen opsporen"

De politie roept steeds vaker de hulp in van Defensie bij de opsporing. De krijgsmacht heeft daarvoor geavanceerde middelen, kennis en ervaring in huis. Of het nu gaat om vermiste personen, wietplantages of wapens. 'Militairen kijken vaak anders naar een probleem, waardoor ze met andere oplossingen komen.

De hulp van Defensie binnen de eigen landgrenzen gaat verder dan zandzakken vullen en mensen evacueren, zoals bij de overstroming in Groningen, of het inzetten van blusvoertuigen, zoals bij de brand in Moerdijk. De nieuwe minister van Defensie, Jeanine Hennis-Plasschaert, was er tijdens haar eerste publieke optreden duidelijk over. "Als het om veiligheid in dit land gaat, zijn we er niet met een politieauto alleen. We hebben het leger keihard nodig en met onze krijgsmacht hebben we goud in handen."

In toenemende mate ondersteunt Defensie de politie bij het zoeken naar mensen of het opsporen van geld, wapens, drugs en bewijsmateriaal. Met geavanceerde middelen, kennis en ervaring, opgedaan tijdens missies in het buitenland. De cijfers liegen er niet om, vindt luitenant-kolonel Nico Roobol. "De aanvragen in het kader van strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde nemen flink toe. In 2010 waren

het er veertien, in 2011 26 en dit jaar al ruim tachtig. De politie vraagt heel specialistische capaciteit voor de opsporing. De politie heeft zelf niet alle middelen en capaciteit om de nieuwe problemen en ontwikkelingen in crimineel Nederland te volgen. Dat is ook veel te duur. Het is dus heel verstandig dat de politie binnen de overheid naar beschikbare middelen zoekt om in te zetten bij de opsporing."

NOODZAAK

Jarenlang fungeerde Defensie bij crises en rampen als vangnet voor politie, brandweer, GHOR en gemeenten en verleende bijstand als het niet anders kon. Vaak in een laat stadium en met name in de vorm van mankracht. Maar tegenwoordig is Defensie uitgegroeid tot een structurele veiligheidspartner. "De noodzaak elkaar nog meer te helpen neemt toe, gezien de nieuwe crisisdreigingen zoals terrorisme en digitale verlamming", aldus Roobol. Daarom zetten in 2006 de ministeries van Binnenlandse

Zaken en Defensie het project Intensive-ering Civiel-Militaire Samenwerking (ICMS) op. Op grond daarvan garandeert de krijgsmacht indien nodig de inzet van de Kustwacht, Koninklijke Marechaussee, Bijzondere Bijstandseenheden, Explosieven Opruimingsdienst, Bestrijding Luchtvaartterrorisme en het Calamiteitenhospitaal.

Daarnaast is er gegarandeerde beschikbaarheid van 4.600 Nederlandse militairen om bijstand te verlenen in crisissituaties. Bovendien kan Defensie middelen, expertise en ervaring bieden. Indien aanwezig en inzetbaar en altijd onder aansturing van de civiele autoriteiten, bijvoorbeeld een officier van justitie, de burgemeester of de voorzitter van een veiligheidsregio.

SEARCH

Defensie beschikt bijvoorbeeld over de Advanced Search Teams. Dat zijn zoekspecialisten die hun ervaring met name hebben opgedaan in Afghanistan bij het zoeken naar berrmbommen.

Majoor Paul Kerkhoffs, militair adviseur: "Hun expertise en middelen zijn bijvoorbeeld geschikt voor het zoeken in woningen en percelen naar geld, drugs en verdovende middelen." De AST's hebben zoekapparatuur waarmee ze in panden en percelen door muurtjes kunnen kijken en meters onder de grond kunnen zoeken. Ze hebben camera's en grondradar. In Zwolle en omstreken zette Defensie een AST in bij een gezamenlijke actie met politie, OM en gemeenten tegen georganiseerde hennepcultuur. Het team nam deel aan de doorzoeken. Er werd onder andere geld, munitie en hennep in beslag genomen. Ook in Enschede assisteerde een AST onlangs de Nationale Recherche bij een doorzoeking. De militairen zochten met hun apparatuur naar loze ruimtes waarin mogelijk explosieven, wapens en drugs verborgen konden liggen. Ook zijn de teams al herhaaldelijk ingezet bij het opsporen van vermiste personen. Zoals vorige maand in het natuurgebied rond het Naardermeer. Veertig militairen zochten, met specifieke apparatuur en sporenkennis, naar een vermiste man wiens auto aan de rand van het natuurgebied werd aangetroffen. Daarbij werden ook een F-16 en een Apache helikopter ingezet. Roobol: "Onze F-16's en Apaches hebben geavanceerde waarnemingsapparatuur die zeer geschikt is om bijvoorbeeld te zoeken in uitgestrekte natuurgebieden. Ze ondersteunen de zoekspecialisten op de grond door te kijken naar afwijkende structuren in het landschap, zoals voorwerpen."

PROCEDURES

Defensie treedt op onder het gezag van de civiele autoriteiten. In het geval van de politie neemt de hoofdofficier van justitie via de officier van justitie de aanvraag in behandeling en neemt een beslissing over de inzet. Deze beslissing wordt getoetst bij het College van Procureurs-Generaal. Met tussenkomst van het bureau Operationele Zaken en Incidentmanagement bij het ministerie van Veiligheid en Justitie komt de aanvraag uiteindelijk bij Defensie terecht. Daarnaast loopt het Defensietraject. Een regionale aanvraag gaat via het Bureau Conflict en Crisisbeheersing van de politie naar de militair adviseur van de veiligheidsregio, de Officier Veiligheidsregio Defensie. In gevallen waarbij geen Veiligheidsregio aan de orde is, zoals verzoeken van de Nationale Recherche, kan een aanvraag rechtstreeks bij het Defensie Operatie Centrum worden ingediend. Dan kan alsnog de militair adviseur bij de aanvraag betrokken worden. Militaire bijstand wordt verleend op grond van de Politiewet (artikel 58 voor de KMar en artikel 59 voor andere onderdelen van Defensie) de ambtsinstructie voor de politie, KMar en buitengewoon opsporingsambtenaar, de Wet rampen en zware ongevallen of de Regeling militaire steunverlening in het openbare belang 2004.

De F-16 heeft een fotoverkenningssysteem dat oneffenheden in de bodem kan detecteren. De Apache beschikt over zeer geavanceerde camera-systemen, waaronder een warmtebeeldcamera. Daarnaast beschikt Defensie over duikers. Roobol: "Maritieme duikers kunnen met behulp van sonar-apparatuur vaststellen of er onder water voorwerpen liggen en wat voor voorwerpen dat zijn. Met de beelden daarvan kun je specifiek een duiker naar de plek sturen. De raketwerper die gebruikt is om de rechtbank van Amsterdam te beschieten, is in het water gevonden door duikers van Defensie. Een bijkomend voordeel is dat de maritieme duikers de gevonden wapens en explosieven vervolgens ook kunnen

ruimen." Met name bij grootschalige onderzoeken kan Defensie de politie extra ondersteuning bieden. Kerkhoffs: "De middelen die we gebruiken bij het zoeken in huizen heeft het KLPD ook. De capaciteit is echter beperkt. Als er meer locaties doorzocht moeten worden, kunnen wij ondersteunen met onze searchteams. Dan boek je kostbare tijdswinst." En als de heli's van het KLPD niet beschikbaar zijn, is mogelijk wel een Defensie-helikopter beschikbaar.

OBSERVATIE EN ANALYSE

Defensie heeft tevens observatiemogelijkheden, zoals de Raven mini UAV (Unmanned Aerial Vehicle). Dat bestaat uit drie onbemande vliegtuigjes en een

De Raven is een onbemand observatievliegtuigje.

grondstation. Net als de Apache en de F-16 zijn de super stille verkenningsvliegtuigjes uit te rusten met een camera met zowel dag- als nachtlucht.

De Raven kan locaties en personen vanuit de lucht waarnemen tot een afstand van enkele kilometers. Roobol: "Daarmee kan de politie de kans op een heeterdaad vergroten." Verder zijn er nog de observatiemiddelen voor op de grond. Verkenningseenheden met kijkers hebben destijds gezocht naar de brandstichter in het dorpje 't Zandt in Drenthe. Ook heeft Defensie specialistische analysecapaciteit, opgedaan tijdens operaties in het buitenland.

Roobol: "Militairen kijken vaak anders naar een probleem, waardoor ze met andere oplossingen komen. Ze denken vanuit het oogpunt van de 'vijand'.

Waar zou een crimineel iets verstoppen?" Soms worden bij vastlopende onderzoeken andere invalshoeken ontdekt door een team van analisten, een zogenaamde All sources information cell (Asic). Een soort analysecel voor

alle beschikbare informatie. Kerkhoffs: "Dat is een aantal keren met succes toegepast. In Noord-Holland woedden een tijd geleden duinbranden. De politie vroeg om een Asic. Onze mensen zijn er vijf weken geweest en hebben alle informatie van de politie en brandweer geanalyseerd. Ze brachten in kaart onder welke omstandigheden de dader graag werkte."

AANVRAAG

De aanvraag vanuit de politie moet zowel via het OM als via Defensie verlopen (zie kader Procedures). Iedere veiligheidsregio heeft een vaste militair adviseur, de officier Veiligheidsregio Defensie. Paul Kerkhoffs is militair adviseur voor de veiligheidsregio Utrecht. Hij adviseert alle organisaties die waken over de veiligheid van de inwoners van regio Utrecht. "Of dat nou de politie is, de veiligheidsregio of het waterschap. De laatste tijd heb ik het heel druk met aanvragen vanuit de politie. Vanuit het korps zelf, via hun Bureau Conflict- en

Crisisbeheersing, of rechtstreeks als het bijvoorbeeld gaat om de Bovenregionale Recherche. Mijn contactpersonen schetsen het probleem en ik ga kijken met welke middelen wij kunnen helpen en of deze beschikbaar zijn. Maar eerst voer ik een kritisch gesprek met de aanvrager. Welk effect wil je bereiken? Kan dat met dat specifieke middel? Misschien is een ander militair middel veel geschikter. Soms wijs ik op hun eigen middelen. Ik wil niet dat achteraf blijkt dat bijvoorbeeld het KLPD ook nog een helikopter beschikbaar had." Ook zijn de aard, omstandigheden en vooral de proportionaliteit van invloed op de mogelijke inzet.

"Wij laten niet zomaar F-16's vliegen, omdat er iets kwijt is. Er moet een vorm van proportionaliteit zijn, zowel bij Defensie als in de justitiële lijn, omdat er wel kosten gemaakt worden." Als een aanvraag uiteindelijk groen licht heeft gekregen, werkt de militair adviseur de details van inzet uit met de leider van het opsporingsonderzoek.

'DIT HEBBEN WE ZELF NIET IN HUIS'

De Bovenregionale Recherche Midden deed kort geleden een aanvraag voor een observatiemiddel bij Defensie. En werkte vervolgens nauw met hen samen.

"We hebben gebruik gemaakt van specifieke expertise van Defensie die wijzelf niet in huis hebben", vertelt Matthijs de Groot van de BR Midden. "De inzet was gericht op het interveniëren bij op handen zijnde overvallen van geldtransporten met gebruik van automatische vuurwapens, die veel plaatsvonden. Tijdens ons onderzoek waren geen verdachten in beeld. De recherche constateerde dat opsporing achteraf veel tijd kost en soms niet succesvol is. We probeerden meer grip te krijgen op signalen voorafgaand aan een overval, zodat we op tijd konden ingrijpen. We weten dat deze overvallers meer voorbereidende handelingen doen. Omdat de overvallers zwaar geschut gebruikten, was het geen optie om er auto's vanuit de BPZ heen te sturen. Maar we konden ook niet een AT op wacht laten liggen. Toen ontstond het idee om een observatiemiddel van Defensie in te zetten."

DURVEN

De Groot deed een aanvraag via een aanvraagformulier bijstand. Via zijn netwerk binnen Defensie kwam hij bij militair adviseur Paul Kerkhoffs terecht. "Met hem ging ik in gesprek over de juridische mogelijkheden, de ervaringen, het doel. We doen dit tenslotte niet dagelijks. Op de achtergrond werd bij Defensie getoetst of de inzet van het middel mogelijk was. Daarna volgde een gesprek met overste Roobol. Tegelijkertijd moest ik mijn officier informeren hoe het traject liep. Ik moest hem overtuigen van het nut. Hij bereidde dat vervolgens voor bij de hoofdofficier van justitie. Die moet immers een aanvraag indienen."

De Groot kreeg uiteindelijk toestemming van het College van PG's en de Defensiestaf en hoefde alleen nog maar facilitair te ondersteunen, voor toegang tot de locatie te zorgen en de operationele zaken af te stemmen met het team van Defensie dat de opdracht zou uitvoeren. "We hebben een flink aantal weken samengewerkt. Het is zeker voor herhaling vatbaar, want Defensie is heel professioneel. Als ik binnen de politie geen expertise of capaciteit kan vinden voor het uitvoeren van een belangrijke taak, dan weet ik dat ik bij Defensie terecht kan met een verzoek. Ze weten precies waar ze over praten en vooral waar niet over gepraat moet worden. Onderscheid maken tussen nice to know en need to know en overzien van de stappen in een proces is hun stijl. Dit moeten we bij de politie vaker doen. We hoeven niet opnieuw het wiel uit te vinden. Defensie kan een heleboel wat de politie niet kan. Het is een gemiste kans als we er geen gebruik van maken. En we moeten het vooral niet amateuristisch zelf proberen te doen."

Op verzoek van Defensie kunnen niet alle in dit artikel voorkomende middelen met naam en toenaam worden genoemd.

SPOEDPROCEDURES

Volgens Roobol kunnen de aanvraagprocedures van Defensie en OM eenvoudiger en ook de ICMS-afspraken kunnen opnieuw tegen het licht worden gehouden. "Dat levert tijdwinst en eenvoudiger gebruik op. Dat komt de opsporing ten goede, zeker nu we zoveel aanvragen krijgen. We hebben daarvoor het OM al benaderd."

Voor spoedsituaties, zoals de vermissing of ontvoering van een kind of een gewapende overval, ontwikkelt Roobol momenteel spoedprocedures. "Waarbij desnoods de procedure overruled kan worden en rechtstreeks de defensiestaf kan worden benaderd, juist om de besluitvorming versneld te kunnen laten plaatsvinden. Dan zorgen we dat het middel er komt en betrekken er onmiddellijk een militair adviseur bij, want hij zal ter plaatse de feitelijke afstemming moeten regelen."

Overigens levert ook de normale procedure niet altijd een ja' op. Kerkhoffs: "We leveren op basis van beschikbaar-

heid. Soms zijn bepaalde middelen in onderhoud of in gebruik bij een ander krijgsmachtonderdeel. Maar onze intentie is: bij een verzoek leveren we, tenzij. Daarbij helpt het aanzienlijk om bij de aanvraag van meet af aan de militair adviseur te betrekken."

INTENSIVERING

Het beschikbaar stellen van de middelen van Defensie vormt geen financieel issue. Sinds drie jaar ontvangt Defensie een budget onder de noemer 'Financiering nationale inzet krijgsmacht'. Roobol: "Daar betaalt Defensie de nationale inzetten uit, tot het geld op is. Overschrijding betaalt Defensie in eerste instantie zelf." Voorheen betaalde de aanvrager. De nieuwe financiële voorziening neemt voor een veiligheidsregio de drempel weg om militaire steun te vragen. Binnenkort wordt de voorziening geëvalueerd met het ministerie van Veiligheid en Justitie. "Mogelijk vinden dan wijzigingen plaats die trend houden met de toenemende vraag naar defensiesteun

en de intensivering van de samenwerking." Roobol ziet ook kansen richting de nationale politie.

"Straks heeft Nederland naast een nationale defensieorganisatie ook een nationale politie. Dat biedt kansen om op operationeel niveau nog efficiënter en intensiever te gaan samenwerken. Wij hebben mensen, middelen en expertise en willen graag helpen."

(.)

Marielle.den.breejen@politieacademie.nl

Foto's: Ministerie van Defensie

VOOR MEER INFORMATIE:

'Spoorzoekers van Defensie lopen voorop', Blauw 21, 2011, pagina 22-24
 PKN > Gevaarbeheersing/
 CCB > Multidisciplinair werken > Civiel-Militair samenwerken

Een zoekteam van Defensie in actie bij een inval in een woonwagenkamp in de Utrechtse wijk Lunetten in september 2012.

WAT RIJDT DAAR DAN...?

Nieuwe Werklust voor de Marine

Een nieuwe Werklust voor de Marine is inderdaad het juiste antwoord. De Marine, sterker nog het Korps Mariniers gaat deze nieuwe machines gebruiken.

MATTENLEGGERMODULE

Het Korps Mariniers was altijd al in bezit van twee grondverzetmachines van het merk CASE. Deze werden ingezet tijdens strandlandingen, aan boord van de LCU (*Landing Craft Utility*). De taak van deze machines is er voor te zorgen dat het strand begaanbaar is voor al het mate-

riël dat op deze wijze aan land moet worden gebracht. Ze hebben hiervoor de bak van de shovel en MLC30-matten ter beschikking. Deze laatste kwamen in het verleden van de YGZ. Middels een mattenlegger-accessoire voor de machine, waar de mat opgerold is, wordt deze voor op de Werklust bevestigd, in plaats van de bak. In deze hoedanigheid wordt de LCU verlaten en kan het strand worden bekleed met meerdere matten teneinde dit begaanbaar te maken voor het overige materieel wat op de LCU staat

en op deze wijze aan land moet worden gebracht.

BESTAND TEGEN ZOUT WATER

Deze machines van het merk CASE waren door belasting in zout water niet meer geschikt voor het initiële doel.

Er werd naar vervanging gezocht en uitgekomen bij de firma Werklust. Die heeft de opdracht gekregen om vijf machines te leveren van het type WG18E. Deze moesten overigens wel bestand zijn tegen zout water.

TCVT GECERTIFICEERDE OPLEIDING

De opleiding van de bedienaars van dit materieel is deels uitbesteed aan het OTCGenie en wordt deels in eigen beheer gedaan op het OCAMFIB (Opleidingscentrum Amfibisch) op Texel.

De bedienaars komen voor een cursus van vier weken naar Vught. Twee weken volgen ze alle lessen voertuigtechniek en krijgen de leerlingen de basishandelingen aangeleerd om veilig met de machine te kunnen draaien. De overige twee weken volgen ze de lessen voor het TCVT-certificaat. Dit laatste omdat er een hijsjuk is meegeleverd waarmee de bedienaar boven de 10TM kan hijsen.

Verder is er een transportframe geconstrueerd voor deze machine, waarin de lepels (hydraulisch verstelbaar en voorzien van verlengstukken), kist voor

MODIFICATIES

De volgende aanpassingen zijn gedaan aan de civiele uitvoering om de machine geschikt te maken voor 1,5 meter doorwaden in zoutwater met een golfslag van 0,5 m:

- Uitlaat is dusdanig geconstrueerd dat hier geen water in kan lopen;
- Luchtinlaat naar boven gebracht;
- Slangen en leidingen zijn naar een aangepaste minimale hoogte verplaatst;
- Machine is voorzien van een touwlier(20T);
- De machine is voorzien van drie verflagen:
1e laag: 2K Epoxy primer Universeel CF 37112 laagdikte: 50um
2e laag: Interplus 770, kleur grijs RAL 7042 (hm) laagdikte: 250um
3e laag: 2K PU-Finisch, kleur legergroen RAL 6031 (mt) laagdikte: 100um
- Kokerbalken van het chassis zijn ook inwendig gecoat;
- Elektrisch systeem buitenzijde is waterdicht gemaakt;
- Hulpstartaansluiting naar boven gebracht;
- Alle verlichting werkt naar behoren, ook bij het doorwaden;
- Smeersysteem en soort vet bestendig tegen zoutwater en extreme temperaturen;
- Gereedschapskisten waterdicht;
- Vulopening dieseltank naar boven gebracht;
- Koelfan aan-/uitbediening aanwezig in de cabine (voor het doorwaden).

sneeuwkettingen, het hijsjuk en reservewiel in zijn opgeslagen. Tevens kan hierin ook de bak worden geplaatst. Aan het einde van deze 4-weekse opleiding ontvangt de bedienaar een certificaat waarna hij terug gaat naar

Texel om daar het gedeelte met de mattenlegger te voltooien. Inmiddels zijn er nu twee lichten gepasseerd en staat er voor 2013 tot nu toe één cursus in de planning.

(.)

Graaf Laad Combinatie (GLC) 11 Gncie AASLT eindelijk AIRBORNE

De GLC is aangeschaft en ingevoerd als luchttransportabele grondverzetmachine. Na de invoering van de GLC in 2008 was het al snel duidelijk dat de Nederlandse Chinooks (CH-47) hiervoor niet gebruikt konden worden omdat in de loop der jaren de liftcapaciteit is teruggebracht van 10 ton naar 7 ton. En met een gewicht van 9 ton voldeed de GLC niet meer aan de Nederlandse norm om als underslungload (usl) onder een CH-47 te komen. Meerdere functionarissen binnen 11 Gncie AASLT zijn de afgelopen jaren bezig geweest om het nut en belang aan te tonen om deze machine door de lucht te kunnen verplaatsen. Dit belang is namelijk bij meerdere NAVO partners allang bewezen. Na veel praten kwamen we er achter waarom deze machine niet de lucht in kon. Het is namelijk zo dat binnen de krijgsmacht de aanvragen vaak niet rechtstreeks van de klant naar de uitvoerder gaan. Ergens tussen 11 Gncie AASLT en het Defensie Helikopter Commando (DHC) is de aanvraag blijven liggen op een bureau waar andere prioriteiten werden gesteld. Om een lang verhaal kort te maken, na lang speurwerk vonden we eindelijk de plaats waar de aanvraag stagneerde. Zodoende is na jaren van stilte het project weer opgestart door BHL (Bureau Helikopter Ladingen) en het "3 bureau" van 11 Gncie AASLT. De mannen van BHL zijn immers verantwoordelijk voor het uitgeven van de clearance; het vrijgeven van de machine om deze middels hussle (kettingen) onder de CH-47 te hangen. Meerdere zaken moesten weer opnieuw worden opgepakt, zoals de droge test in de GANTRY (test kuil) waarbij de GLC gesimuleerd aan de haak werd gehangen. Tijdens deze test is alles nog een keer gewogen en is de machine conform de oude clearance gerigd. Na wat aanpassingen om e.e.a. makkelijker te maken is er een testvlucht aangevraagd. Net voor het kerstverlof 2012 kwam het telefoontje dat er op

9 jan 2013 een testvlucht was toegewezen. Dit leek ons een mooie start van een nieuw jaar.

D-day, 9 jan 2013! Regen, regen en nog eens regen.

Jammer, maar het ging niet door. Direct een nieuwe datum, 22 januari, vastgelegd.

D-day poging 2, 22 jan 2013. Sneeuw, sneeuw en nog meer sneeuw. Uiteindelijk lag alle sneeuw op de grond en kwam niet meer uit de lucht vallen. De condities waren deze dag dusdanig, dat het qua vliegen niet meer mis kon gaan. In de middag om 12.45u kwam de CH-47 op Deelen aan en kwam met enorme white out binnen. Deze dag werd ook een test met een MB verkenningen uitgevoerd. Dit kwam uiteindelijk goed uit, omdat de CH-47 wat brandstof moest verbranden om gewicht kwijt te raken. Om 14.15u hangt eindelijk de CH-47 boven de GLC welke deskundig wordt aangehaakt door de mannen van BHL. De GLC wordt middels 2 maal een tweesprongketting aan twee haken van de CH-47 gehangen. Dit was voor de piloot een niet alledaags karwei. Nadat alles vanaf de grond was vrijgegeven, ging de CH-47 langzaam stijgen om de kettingen strak te trekken. Het moment dat alle gewicht aan de CH-47 kwam te hangen werd snel duidelijk. Het geluid van het slaan van de rotorbladen op de lucht om enige lift te krijgen was in de gehele omgeving hoorbaar. Evenals de sneeuw die op dat moment door de down wash verplaatst werd.

Na een voorzichtige take off en wat heen en weer hooveren werd er een rondje gevlogen. Al met al is de GLC zo'n 30 minuten airborne geweest waarbij de crew op snelheid een fly by heeft uitgevoerd om te laten zien dat alles goed ging. Conclusie: de GLC hangt als een blok onder de CH-47. De planning is dat in week 12/13 van 2013 de GLC airborne zal gaan middels een C-130. (.)

Oud-onderofficier der Genie is nu directeur Voskampgroep-Oost

In gesprek met Fred Stokkers

Carnavalsmaandag en ik ben Limburg even ontvlucht. Mijn Tomtom brengt mij vandaag naar het mooie Twente, Almelo om precies te zijn. Ik heb een afspraak met Fred Stokkers, oud-onderofficier van de Genie die in 2001 gekozen heeft voor een carrière in de civiele sector. Fred stond al enige tijd op het verlanglijstje van de redactie v.w.b. een interview.

Maar waarom uitgerekend Fred Stokkers, zult u zich wellicht afvragen. Welnu, allereerst is Fred, ook na zijn dienstverlating, altijd trouw gebleven aan de VGGO en staat het jaarlijkse regimentsdiner vast in zijn overvolle agenda. Maar niet op de laatste plaats omdat we benieuwd zijn waarom hij zijn uniform indertijd heeft ingeruild voor een burgerpak en hoe hij het ondertussen "gemaakt" heeft zoals velen zeggen.

GEDIPLOMEERD BOER

Fred is geboren in Steenwijk en getogen in de noordelijke provincies. Hij is 45 jaar oud, gehuwd en woont momenteel in Wanneperveen. Fred is eigenlijk "gediplomeerd boer" zoals hij zelf zegt, want na de lagere school en voortgezet onderwijs, heeft hij in Meppel een opleiding gevolgd aan de Rijks Middelbare Landbouwschool, destijds met de bedoeling om naar de Hogere Landbouwschool te gaan.

Het is niet echt voor de hand liggend dat je met zo'n vooropleiding bij Defensie terecht komt?

"Bij Defensie terecht komen was geen keuze, want ik werd opgeroepen voor de dienstplicht. Ik moest indertijd 16 maanden dienen, dus besloot ik om mij aan te

melden voor de KMS. Ik ging er van uit dat ik daar meer zou kunnen leren dan als reguliere dienstplichtige. Zo had ik ook twee ijzers in het vuur, misschien wel beroeps-onderofficier worden en blijven, of na twaalf maanden stoppen en de resterende maanden als dienstplichtige uitdienen. Ik had daar immers een proeftijd van een jaar. Uiteindelijk ben ik gebleven en zijn het geen twaalf maanden, maar twaalf jaar geworden."

HKL EN VHKL NA DE 'VAL VAN DE MUUR'

Fred gaat in september 1988 naar de KMS in Weert, gevolgd door de WTV bij de ABOO in Vught. Na 27 maanden opleiding slaagt hij in 1991 als sgt en wordt geplaatst als gpc bij 43 Pagnacie in Wezep. Na 2 lichten gpc wordt hij tankcommandant op een genietank in Havelte bij 42 Pagnacie. Als gevolg van de Herstructurering KL (HKL) wordt al snel daarna 42 Pagnacie, en dus ook zijn genietank, mobilisabel gesteld. In deze periode komen, na de 'val van de muur' en de razendsnelle politieke veranderingen op het wereldtoneel, gepaard met bedreigingen van vrede en veiligheid in diverse landen, allerlei VN vredesmissies op gang.

Ook Nederland wil een wezenlijke bijdrage leveren en het wordt al snel pijnlijk duidelijk dat er veel geniecapaciteit nodig is om deze missies te ondersteunen. Capaciteit die tijdens de reorganisaties al grotendeels was weggesneden.

DUTCHBAT-1 SREBRENICA

"In de aanloop naar het mobilisabel stel-

len werd ik ingedeeld bij een geniedetachment dat onder bevel werd gesteld van luchtmobiel en uitgezonden met Dutchbat-1 naar de enclave Srebrenica. Wij hebben ons als genisten vooral bezig gehouden met de inrichting van deze base. Enigszins provisorisch constructiewerk om de werk- en leefomstandigheden op de base zo optimaal mogelijk te maken. Werkzaamheden die door de mannen overigens zeer gewaardeerd werden en waarvoor we als detachement, uiteindelijk zelfs een tevredenheidsbetuiging hebben gekregen."

SUBSPECIALISATIE

Na de uitzending wordt hij geplaatst bij het Schoolbataljon Noord in Steenwijk als instructeur. Gelukkig duurde deze tijd, waarin alleen maar AMO-lessen werden gegeven, niet al te lang en tijdens de aansluitende, kortstondige plaatsing bij de P-dienst in Wezep, komt hij in aanmerking voor de B80X0 (sgt bouwmachines) opleiding. Elke genieonderofficier moest in die tijd kiezen voor een tweede vakgebied, subspecialisatie zoals gezegd.

"Een van de hoogtepunten tijdens die opleiding was de stage bij een burgerbedrijf. Geweldige tijd bij de Gebroeders Van Kessel in Assen. Daar krijg je ook een goede kijk op de verschillen van mentaliteit tussen burgers en militairen. Overigens kreeg ik daar mijn eerste burgerbaan aangeboden, waarvoor ik vriendelijk heb bedankt." Na deze opleiding wordt hij als commandant bouwmachinegroep ge-

plaatst bij 115 Constric in Wezep. Deze compagnie maakte deel uit van 11 Gbat. Inmiddels was de VN vredesmissie UNPROFOR op de Balkan, onder NAVO-vlag, via IFOR overgegaan in de SFOR uitzendingen.

SFOR

“Het was al weer de vijfde rotatie waarin ik als OPC pagnpel was ingedeeld om met SFOR-5 de compagniesbase in Knesevo op geniegebied te ondersteunen. Het was een samengestelde eenheid onder bevel van Elnt Joost Michielsen. Een geweldige tijd hebben we daar gehad. Ik herinner me dat het voor de genisten expliciet verboden werd om zwembaden, in welke vorm dan ook, te maken. Blijkbaar hadden onze voorgangers met hun uitzonderlijk improvisatievermogen de grenzen van het toelaatbare reeds bereikt en overschreden. Desalniettemin was er werk genoeg en viel er regelmatig veel te lachen. Geleerd in een oude meelfabriek, dus aan ratten, muizen en allerlei ongedierte, waarvoor overigens overvloedig vergif werd gestrooid, geen gebrek. Hilariteit toen een stervende rat uitgerekend het bed van een gpc uitgekozen had om zijn laatste adem uit te blazen. Het matras was niet meer te redden en hebben we ritueel verbrand.”

HET ECHTE GENIEWERK

“Een van de hoogtepunten in die periode was wel het met springstof opblazen van een groot rotsblok. Dat was het echte werk! Dat rotsblok hing half over een doorgaande weg en vormde een gevaar voor de veiligheid van het verkeer. In eerste instantie was besloten om het met een welgemikt schot van een Leopard-II (ja, die hadden we toen nog...) van de bergwand te schieten. Toen echter de Britse gebiedscommandant daar lucht van kreeg werden alle voorbereidingen onmiddellijk stop gezet. *“No life fire outside the shootingrange!”* Waarschijnlijk zou dat als te provocerend aangemerkt kunnen worden door de lokale bevolking. En dus mocht de genie opdraven om het rotsblok op te blazen. Een klus die ons op het lijf geschreven stond uiteraard.”

VAN SFOR DOOR NAAR KFOR

In mei 1999, na terugkeer SFOR-5, wordt Fred op pagnpel bij 43 Pagnie, maar start al snel met het opwerken voor uitzending met KFOR-2 naar Kosovo. Daar houdt hij zich met zijn peloton voornamelijk bezig met constructiewerk (huisjes bouwen), openhouden van routes en het geven van lessen “mine awareness”. Na terugkeer uit Kosovo komt er een ommekeer en heeft hij het een beetje gezien bij Defensie.

Wat was de reden dat je interesse voor Defensie begon af te nemen?

“Ik begon te merken dat ik steeds meer moeite kreeg met allerlei opgelegde beperkingen en het “sociaal arm” worden. Reorganisatie na reorganisatie, beperkte mogelijkheden om te oefenen

omdat er geen budget voor was, aangescherpte wet- en regelgeving m.b.t. ARBO en Milieu etc. Steeds meer zaken konden en of mochten niet meer. In Nederland mocht bijv nog tot maar max 2 kg gesprongen worden en dat alleen in beveiligde en afgeschermdde bunkers. Tijdens uitzending hebben we zelfs ladingen van 800 kg gesprongen! In Nederland niet meer kunnen trainen en oefenen zoals zou moeten (*train as you fight*) vanwege allerlei al dan niet bureaucratische regeltjes, begon me steeds meer tegen te staan. Dus besloot ik om mijn horizon te verbreden en eens buiten de poort te gaan kijken.”

En is het inderdaad zo dat het gras bij de burens altijd groener is?

“Nou dat wil ik zeker niet beweren. Defensie is een goede werkgever voor mij geweest. Ik heb de mogelijkheid gehad om mij te ontwikkelen en een schat aan ervaring op te doen in met name leiding geven en omgaan met mensen. Desondanks ben ik ervan overtuigd dat er ‘bij de burens’ veel onontgonnen vruchtbare grond ligt te wachten om bewerkt te worden. Met de ‘can do’ mentaliteit, die wij genisten toch allemaal hebben, komt dat groenere gras er vanzelf, daar ben ik van overtuigd”.

GEEN LAPTOP, DURE AUTO EN MAATPAK, MAAR GEWOON DÓEN!

Nadat hij reageert op een vacature van ‘Technisch Commercieel Medewerker Buitendienst’, want dat vindt hij best een mondvul en het klinkt nog goed ook, wordt hij uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek bij Tiggeloven Verankeringsystemen in Alphen a/d Rijn. Tot zijn grote verbazing krijgt hij, als enige niet commercieel opgeleide kandidaat, de baan aangeboden.

Als hij veel later vraagt waarom uitgerekend hij de baan gekregen heeft, krijgt hij als antwoord: “Jij was de enige kandidaat die het niet heeft gehad over een laptop, auto en telefoon van de zaak. Het was jouw can-do mentaliteit, geef mij een opdracht en ik regel het, die de doorslag gaf.” In de vijf jaar dat Fred voor dit bedrijf werkt, volgt hij aanvullende studies op o.a. commercieel gebied. De nauwe samenwerking met klanten en het netwerk dat hij daardoor opbouwt, leidt ertoe dat hij in 2006 door een inmiddels grote klant gevraagd wordt over te stappen en zo komt hij terecht bij ‘Leeuwbouw’ in Zwolle, een groothandel

in kramerijen (van spijkers tot elektrisch handgereedschap). Als vestigingsmanager, waarbij hij leiding geeft aan zo'n 65 man, doet hij in deze periode een Hbo-opleiding bedrijfskunde.

KRAMERIJEN

"Best een heftige tijd, waarbij ik naast de fulltime baan mijn studie in de avonduren en examens meestal in het weekend deed. Lange dagen, maar desondanks probeerde ik regelmatig ook wat tijd vrij te maken voor mijn grote hobby: het golfen. Op de golfbaan kun je lekker je zinnen even verzetten en uiteraard kom je daar mensen, waarmee je regelmatig zaken doet, tegen in een andere ambiance. En zo werd ik op enig moment door een van mijn grootste concurrenten gevraagd voor een directeursfunctie die daar vrij kwam. Inlijven en opnemen in de eigen gelederen is ook een manier om de concurrentie uit te schakelen zullen ze gedacht hebben. En zo stapte ik dus op 1 april 2011 (geen grap) over naar de 'Voskampgroep' in Almelo. Deze onderneming, onder de paraplu van D&R Holding, bestaat uit vier BV's, waarvan de Voskampgroep Oost BV in Almelo er één is. Aan deze laatste, die bestaat uit zo'n 90 personeelsleden, geef ik samen met het MT leiding. Behalve de afdelingen Kramerijen, Tifa (Timmerindustrie), H&S (Hang- en Sluitwerk) en Logistiek, ondergebracht hier in Almelo, hebben we nog vier filialen in Assen, Rijssen, Apeldoorn en Enschede, allen onder leiding van een filiaalleider.

Onze werkzaamheden bestaan hoofdzakelijk uit de verkoop van kramerijen in de ruimste zin des woords, onderhoud en reparatie van gereedschap en we zijn tevens toeleverancier voor de timmerindustrie en (projectmatig) hang- en sluitwerk."

En wat betekent dat concreet voor jou als directeur?

"Ik houd mij hoofdzakelijk bezig met de organisatie, het managen en waar nodig verbeteren van alle processen. Maar ook de commercie via de verkopers, vertegenwoordigers en filiaalleiders zit in mijn portefeuille. Met hen ben ik regelmatig op bezoek bij klanten. Verder ben ik verantwoordelijk voor de aansturing van Staf & Diensten van de D&R Holding. Deze afdeling is belast met marketing, automatisering, administratie etc. voor de rest van de groep."

Dat is niet niks. Daar heb je toch meer dan een dagtaak aan?

"Ja, ik hoor oud collega's wel eens zeggen: "Jij hebt geluk gehad en het maakt." Vaak beseft men niet dat het geluk niet zomaar komt aanwaaien en dat je er wel zelf iets voor moet doen. Alles heeft zijn prijs. Mijn dagen beginnen om zes uur 's morgens als mijn wekker gaat en ik ben 's avonds op zijn vroegst om zeven uur weer thuis. Trek daar twee uur reistijd van af, dan hou je toch dagen van gemiddeld elf uur over. Dus ja, een beetje geluk in het leven hoort erbij, maar je moet het voor een groot gedeelte wel zelf afdwingen."

Je hebt eerder aangegeven dat het regimentsdiner vast op je agenda staat.

Waarom is dat zo belangrijk voor je?

"Ze zeggen wel eens 'je kunt een vent wel in het leger stoppen, maar je kunt het leger niet uit een vent halen'. Klinkt erg cliché, maar het voelt echt zo, de verbondenheid, kameraadschap, het contact met de oud-collega's en m.n. de mannen die in mijn tijd als sld of kpl

rondliepen en nu bijvoorbeeld smi zijn, oude verhalen ophalen, nieuwe verhalen aanhoren, noem het maar op. Het hoort erbij en maakt deel uit van mijn leven en verleden."

Wat zou je willen zeggen tegen de (onder)officieren die (al dan niet gedwongen) overwegen om ook over te stappen naar een burgerbestaan?

"Op de eerste plaats wil ik tegen iedereen zeggen: Grijp je kansen en blijf jezelf ontwikkelen. Zorg dat in je portfolio tot uitdrukking komt wat je waard bent. En als je dan al op het punt staat over te stappen, weet dan dat je meer kunt dan je denkt. Toon lef en durf initiatief te nemen. Laat zien wie je bent en wat je kunt. Toon je can-do mentaliteit want bagage is niet alleen in diploma's uit te drukken."

BRUG

In het kader van vacaturemanagement heeft Fred regelmatig contact met o.a. de P-dienst van Defensie en met collega Eef Dalemans, die fungeert als contactpersoon voor de onderofficieren m.b.t. BRUG (Begeleiding en Raadgeving Uittredende Genie (onder)officieren), want hij weet als geen ander wat ex militairen, en vooral ex genisten in hun mars hebben. En na een rondleiding door het bedrijf, waarbij Fred voor elk personeelslid dat we tegenkomen wel een vriendelijk woord heeft, neem ik afscheid om vervolgens zeer onder de indruk van deze ontmoeting de terugreis naar het zuiden te aanvaarden.

Meer over de Voskampgroep, die mijns inziens ook voor ons wapen een betrouwbare toeleverancier zou kunnen zijn, kunt u vinden op de website:

www.voskampgroep.nl

PEACOCK RETENTION

Een goede start van het nieuwe jaar!

Begin januari 2013, 45 Painfbat gaat richting Oberlausitz, met daarbij aangehaakt onder andere 112 Pagnacie. De oefening staat in het teken van retentie, met de focus op niveau I t/m III. Dat betekent een combinatie van eigen training en geïntegreerd trainen met de Infanterie. Daarnaast het weer; zoals bekend is het in januari voor de omgeving van Oberlausitz koud en is er grote kans op sneeuw. Deze tekst is geschreven door het 3^e peloton van 112 Pagnacie en bedoeld om een indruk te geven van het trainingsprogramma en ervaring van het peloton tijdens de oefening.

Na de benodigde verplaatsingen met YPRn, Fennek, 4 tonner en MB startte de oefening met 2 dagen eigen training. Deze dagen stonden in het teken van de basis; groen optreden met de focus op het pelotonsverzamelgebied en bereden verplaatsen.

Voor het peloton onderwerpen die lang niet beoefend waren en de nodige punten op niv I t/m III naar boven hebben gebracht. Om maximaal rendement uit de dagen te halen is het verzamelgebied 's nachts bezet gebleven en heeft het peloton ook bij nacht moeten verplaatsen, coördineren en voor zichzelf moeten zorgen. Onderkomens werden gebouwd en de oogjes gingen dicht onder een mooie Duitse sterrenhemel. De dinsdag werd het verzamelgebied bij dag aanbreken verbeterd en losgelaten om de bereden verplaatsing te trainen. Met de mogelijkheden die het oefenterrein biedt is het ideaal om agressief en ook buiten de paden posities in te nemen en te verplaatsen.

Op woensdag heeft de B-groep steun geleverd aan de A-compagnie in de opmars. Hierbij was een prima samenwerking te zien tussen de infanterie en de genie, zowel in het bereden deel van de opdracht als op het moment dat er op hindernissen werd gestuit. Het samen trainen geeft inzicht in wat je voor elkaar kunt betekenen en triggert personeel op alle niveaus om met anderen dan de organieke groep om te gaan. Wel was, zoals eigenlijk altijd, te zien en te horen dat er behoefte is om meer geïntegreerd te trainen.

Daarnaast is tijdens de eerste week van de oefening uitgebreid samen getraind met het ondersteuningspeloton van de compagnie. Er zijn tankgrachten doorbroken met de genie-tank, maar ook door middel van de inzet van de burgleggende tank. Tevens hebben beide geniegroepen een brugver-

zwing met de brugleggende tank over een bestaande brug toegepast. Onderwerpen die in Nederland weinig worden getraind en voor veel 'o ja' momentjes hebben gezorgd.

MILITARY OPERATIONS ON URBANIZED TERRAIN

De tweede oefenweek begon met een carrouselvorm op het MOUT-complex en de Wald Kampf Bahn (WKB). Het MOUT-complex, perfect voor het trainen van het optreden in verstedelijkt gebied (OVG), bood een omgeving die eens niet leek op het standaard oefenhuis in Oostdorp of Marnewaard. Het waren oude gebouwen die nog met meubilair waren ingericht. Hier hebben de mannen uit het peloton zich kunnen uitleven in hun OVG 'skills en drills'.

Op de WKB werd gestart met een pittige warming-up door de sportinstructeur waarna er door de groep een search and rescue actie werd uitgevoerd op een gegijzeld persoon in een houten kotje. Iedereen was zeer gretig en de gevechtsbereidheid en het doorzettingsvermogen was hoog. Een mooie actie voor beide groepen! Het vervolg van de oefening bestond uit eigen training op het MOUT-complex en steun aan de B- en C-compagnie voor het programmaonderdeel opmars.

Afsluitend kan gezegd worden dat het peloton een gevarieerd en uitdagend oefenprogramma heeft gedraaid, waarbij we helaas niets hebben kunnen oplazen, maar zeker met een tevreden gevoel richting Wezep zijn gegaan.

45 PAINFBAT, TOT IN TSJECHIË!

Hierbij een korte indruk van de B-groep van het 3^e peloton van 112 Pagnacie tijdens de oefening 'PEACOCK RETENTION' in Oberlausitz.

Golf met de oude vertrouwde YPR in de koude vroege ochtend

De doelstelling van de oefening "PEACOCK RETENTION 2013" was duidelijk. Trainen van niveau 1 en 2; het afgelopen jaar geleerde wederom in de praktijk brengen; controle of het geleerde is behouden; veel BGNT werk en natuurlijk integratie met de compagnieën van 45 Painfbat. Dit om het niveau dat bij de OG status hoort te waarborgen.

Met de oefening Oberlausitz 2012 nog vers in het geheugen, waar ik met een deel van de groep bij aanwezig was, waren de verwachtingen en de hoop dit jaar hoog gespannen. Aangezien het in 2012 een niveau 3 en 4 oefening betrof, kwamen we toen niet veel in actie, gezien de hoeveelheid tijd die nodig was voor de commandovoering. Daarnaast lag de focus voor de scenario's voornamelijk op de infanterie en was er een beperkte taak weggelegd voor 'G als enabler'. Hierbij werd de groepscommandant G uiteraard getraind, maar hebben de kerels in de YPR weinig te doen gehad.

Onze hoge verwachtingen voor 2013 werden vervuld, een groot scala aan onderwerpen en mogelijkheden kwamen aan bod. Pelotons verzamelgebieden, Koud weer drills, onderkokens bouwen, inzet genie ondersteuningsmiddelen (genietank en brugleggende tank), OVG op het MOUT complex, uitvoeren van een Search And Rescue op de Waldkampfbahn waar de Lo/Sport uiteraard ook niet mocht ontbreken. Verder waren er mogelijkheden om onszelf te trainen, zodat we goed de nadruk hebben kunnen leggen op niv 1 en 2. Mede door de grote diversiteit aan onderwerpen hebben we onszelf daardoor op

het gebied van niv 1 weer goed in de spiegel kunnen bekijken. Daarnaast is uiteraard de benodigde steun aan de infanterie verleend bij het bereden en uitgestegen optreden. Ook hebben we weer voldoende in de commandovoering bijgedragen en ervan geleerd, zowel met de infanterie als met het eigen peloton. Integratie tussen de infanterie en genie blijft een zeer belangrijk aspect, juist omdat we bij een daadwerkelijk inzet waar ook ter wereld een zeer grote kans hebben om dan ook samen op te treden. Goed aan de oefening was daarnaast de ruimte voor ontspanning, zoals de weekendbreak naar Berlijn en een afsluitende avond met Bier. Dit leidt tot een verbetering van de groepsbinding maar ook tot enthousiaste groepsleden die gemotiveerd blijven voor Defensie. En uiteraard voor mooie verhalen de dagen erna!

Afsluitend mag gezegd worden dat het een zeer uitdagend, leerzaam en productief programma was, zeker vergeleken met het jaar hiervoor, al wordt dit natuurlijk door elke groep anders ervaren. Feit is dat een deel van het programma ook in Nederland had kunnen worden getraind, zoals het pelotonsverzamelgebied. Daarom zou het mooi zijn als er voor het komende jaar nog gekeken kan worden naar een uitbreiding van het programma, waarbij meer gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden van het oefenterrein, zoals een stukje springtechnieken en contramobiliteit, bijvoorbeeld in de vorm van verhakkingen. We moeten natuurlijk altijd blijven kijken naar verbeteringen.

(.)

"DOOR DE VERZWAARDE WEERSOMSTANDIGHEDEN WERD HET OPTREDEN VOOR PERSONEEL EN MATERIEEL EEN STUK UITDAGENDER"

Kort na het kerstverlof ging 112 Pagnicie voor 2 weken op oefening (Peacock Retention) naar Oberlausitz in DLD, vlakbij de Poolse grens. De voorbereidingen begonnen al voor de feestdagen van 2012 met een uitreikstuk van een COTA. Dit om zoveel mogelijk tijd te winnen omdat we weinig voorbereidingstijd hadden in het nieuwe jaar.

Op zondag was de gehele compagnie compleet in Oberlausitz. Het had al redelijk veel gesneeuwd en de temperaturen lagen tussen -5 en -10 waar de factor wind later in de week nog bij kwam. Door de verzwaarde weersomstandigheden werd het optreden voor personeel en materieel een stuk uitdagender.

TRAINEN NIVEAU I EN II PRIORITEIT

We hebben in de eerste week een afwisselend programma gehad met eigen training en ondersteuning van de infanterie. Het oogmerk van de cc was het behoud en verbeteren van onze kwaliteit op het gebied van niveau I/II. De eerste dagen begonnen we met het schools beoefenen van voertuiguitstijgdrills, contactdrills en het leggen van mijnafsluitingen. Dit alles deden we tot in de kleinste details. Dat was hard nodig omdat we sinds kort binnen de cie nieuw personeel hebben dat weinig tot niet bekend is met de BGNT (basis genie technieken) drills. Er werd bewust voor deze methode gekozen om de kwaliteit op het gebied van niveau I/II te verbeteren en te behouden.

Verder in de week hebben we meerdere malen een verzamelgebied betrokken met overnachtingen. 's Nachts daalde de temperatuur nog verder waarbij discipline en het buddiesysteem een nog grotere rol gingen spelen. Dit alles weer voor het niveau I/II. Tevens hebben we in deze week de infanterie ondersteund in hun opmars waarbij de genie hindernissen moest doorbreken en daarin de pc infanterie van advies moest voorzien. Tijdens de actie hebben we ook met de infanterie een pelotonopstelling betrokken. Vlak na een contact werd de opstelling 'tactisch' betrokken door een CADI-wagen en werden de opstellingen losgelaten.

Aangezien het meeste personeel tijdens de oefening nieuw is, is hiermee misschien niet de juiste 'mindset' weggezet. Voor de rest hebben we een eigen training uitgevoerd waarbij we steun kregen van het ospel. In onze eigen training werd de nadruk vooral op de uitvoering (niveau I/II) gelegd maar ook op de voorbereiding, covo en samenwerking met ospel. Tevens werd van de gpcn en pc een trainingsplan verwacht om de trainingsdag zo efficiënt mogelijk te benutten. Het was een dag met veel goede maar ook genoeg verbeterpunten die naar boven zijn gekomen.

CONTRAMOBILITEIT

De weekendbreak in Berlijn was een prima afwisseling en ontspanning zodat we weer vol energie de tweede week konden ingaan. Het nadet had ik het kader van contra-mobiliteit de

deur van het slaapegebouw gebarricadeerd met sneeuw, waardoor de genie weer aan de bak moest om de infanterie naar hun bedje te kunnen laten gaan. Zo werd er dus zelfs in de weekendbreak aan niveau I/II gedacht.

OVG, SEARCH & RESCUE

Het begin van de tweede week hebben we de infanterie ondersteund in een mobiliteitsactie waar de samenwerking nog beter was dan in de eerste week. Verder had de ciestaf een programma gemaakt m.b.t. OVG en een uitdagend Search & Rescue scenario op een prachtige bosschietbaan met oefenvijand waar het niveau I, maar vooral ook het niveau II, uitstekend uit de verf kwam. Alle competenties bij zowel de jongens als de groepscommandant kwamen aan bod en werden weer scherp geëvalueerd door de SMOO en de SOP.

CONCLUSIE

Er zijn altijd leerpunten tijdens zo'n oefening. Het belangrijkste is dat we die meenemen naar de volgende oefening en ervan leren. Ik ben van mening dat we op alle niveaus genoeg leerpunten hebben behaald, maar dat vooral op niveau I/II veel is geleerd. Ik heb deze oefening positief ervaren, omdat ik er dus persoonlijk en met de groep veel van heb opgestoken. Ik weet waar ik aan moet werken en ook wat ik zeker moet bestendigen. We hebben tijdens deze oefening veel lol gehad en hebben ervan genoten.

(.)

Leren in de beroepscontext

Zoals vele weten is er gesneden in de opleidingstijd van de onderofficier der Genie. Een uitvloeisel van de bezuinigingen en de daaraan gekoppelde reorganisatie. Van 48 naar 30 weken. 30 weken om een startbekwame, generiek opgeleide onderofficier der Genie klaar te stomen. Dit alles in een competentiegerichte (tegenwoordig beroepsgerichte) opleiding.

3 KERNTAKEN VAN DE GROEPSCOMMANDANT

Alle ingrediënten om het geheel tegen het licht te houden en ons te focussen op de drie kerntaken waarop deze opleiding wordt ontwikkeld.

1. Voert het commando over zijn groep.
2. Werkt zijn groep op tot OG / IG .
  - a. Waar staat mijn groep?
  - b. Waar sta ik?
  - c. Welk doel moeten we bereiken?
  - d. Hoe kom ik op het doel?
3. Geeft genieadvies t/m niveau III.

Bij alle vakkennis die wordt aangereikt staan dus bovenstaande kerntaken centraal. De opleiding is nog steeds in ontwikkeling. Een proces wat dus simultaan aan de reeds ingegane verkorting op de opleiding plaatsvindt. Dit proces wordt aangestuurd door de ontwikkelaar (adjutant Nico Stip). We hebben dus wel (gedeeltelijk) onze oude schoenen uitgedaan voordat we nieuwe hebben.

Klas 46 bijt hiermee als eerste klas het spits af. Doordat deze klas compleet uit doorstromers bestaat is er al veel vakkennis aanwezig. Klas 47 zal draaien met de doorontwikkelde nieuwe opleiding. Voor sommige van u gesneden koek, maar hieronder toch een korte herhaling. Een competentie is een houdings- of gedragselement dat iemand heeft bovenop de reeds verworven kennis en vaardigheden, teneinde in een beroepssituatie de functie naar behoren uit te voeren. Competenties zijn: plannen en organiseren, samenwerken, initiatief, flexibiliteit etc.

COMBINATIE VAN KENNIS, HOUDING EN GEDRAG

Competentie betekent volgens de Van Dale: bekwaamheid, geschiktheid. Veel scholen en opleidingen (civiel en militair) gebruiken de term in deze betekenis, dus de combinatie van kennis, houding en gedrag. Maar dat is een invulling van het begrip competentie waarover je een discussie kunt voeren.

Immers, het is al jaren normaal om militairen in deze drie zaken op te leiden. Het is dus niets nieuws. Het geeft niettemin aan dat velen niet (willen) weten waar we het over hebben of niet weten wat er is ingevoerd. Op de werkvloer merk je dat dit onderwerp door velen verschillend wordt uitgelegd.

GEBREK AAN COMPETENTIE OF 'SLECHTS' EEN KENNISHIAAT?

Best handig dat we scherp hebben wat er wordt bedoeld, voordat we mensen op deze criteria gaan opleiden en beoordelen. Je kunt dus pas competenties beoordelen als de te beoordelen persoon gedegen kennis bezit van een onderwerp en de vaardigheden beheerst die daarbij nodig zijn. Omdat we als instructeur in staat moeten zijn om een competentie te beoordelen is het essentieel dat je het bovenstaande begrijpt. Zo moet je bijvoorbeeld in de uitvoering, wanneer het een leerling niet lukt om zijn opdracht te analyseren, jezelf afvragen of dit ligt aan een gebrek aan de betreffende competentie of spreken we van een kennishiaat.

Vanwege bezuinigingen is veel opleidingstijd komen te vervallen. Hierdoor wordt veelal ook veel kennis weggesneden en zo ook een deel van de vaardigheden. De onderofficier zal zich, na de opleiding, verder moeten bekwamen in datgene wat niet meer in de opleiding zit. Hiervoor staat ook een periode gepland na het voltooien van de VTO. Hoe deze periode er

exact uitziet hangt af van de totale inhoud van de nu nog in ontwikkeling zijnde opleiding.

STEDS MEER O&T BIJ PARATE EENHEID

Heeft competentiegericht onderwijs dan nog zin? Ik ga er van uit dat, indien er eenheid van opvatting i.c.m. meer beroepsgericht opleiden is, het uitstekend mogelijk is om een startbekwame onderofficier op te leiden. Het is immers ook niet aan mij om de ingezette veranderingen in opleidingsland in twijfel te trekken. Ik vind wel dat eenieder een gedeelde verantwoordelijkheid heeft om dit te laten slagen. Dus een brede verspreiding over wat de organisatie verstaat onder competentiegericht (= beroepsgericht) onderwijs en O&T is belangrijk om eenheid van opvatting te creëren. Dit draagt bij aan een goede implementatie van het nieuwe opleiden en trainen waarbij steeds meer bij de operationele eenheid plaats vindt. Je moet weten hoe de onderofficier binnen komt om goed te kunnen aansluiten bij wat hij/zij kan en waarin eventueel ontwikkeling dient plaats te vinden.

Genoeg geschreven over wat het is. Hoe wordt het toegepast? Klas 46 is immers bezig in het oogmerk van deze drie kerntaken en bevindt zich nu op eenderde van de opleiding.

PEACE SUPPORT

Het eerste gedeelte stond in het teken van *Peace Support*. Qua vakkennis bestaat dit gedeelte uit GWW, omgang met basisgeniegereedschappen, brugslag, fortificeren en kampementen. Enige tijd voor aanvang van de opleiding te Vught, hebben de cursisten zich moeten reflecteren op de leertaken die in de module "*Peace Support*" de revue zouden gaan passeren. Iedere cursist kan bij bij de ander inzien en bekijken hoeveel vakkennis hij of zij (al) bezit.

ECV BENUTTEN EN UITBOUWEN

Dit alles om EVC (eerder verworven competenties) vast te stellen waarbij de leerling kan werken aan de kerntaak 2 "Werk zijn groep op tot OG/IG". De meeste lessen zijn zo voorbereid dat ze ook als opdracht gegeven kunnen worden. Indien er nagenoeg geen EVC aanwezig zijn, dan geeft de vakinstructeur zelf de les. Op deze manier wordt er getracht maximaal rekening te houden met EVC. Dus niet om verkorting te verkrijgen,

maar om uitgedaagd te worden waarbij de leerling zich maximaal kan ontwikkelen in de drie kerntaken. Om te leren in de beroepscontext wordt iedere module afgesloten met een oefening waarbij alle losse leertaken samenkomen. In deze oefening zijn nagenoeg geen verassingens want ruim voor aanvang van de oefening start de planning die de leerlingen zelf doorlopen. Als *endstate* moest er een kampement worden gebouwd in Oostdorp. De klas heeft deze opdracht verwerkt in syndicaten waarbij er bij de indeling van de syndicaten rekening werd gehouden met de bestaande EVC. De opdracht is middels een bevel aan de klas verstrekt. De producten die het syndicaat moest aanleveren waren een analyse van alle niv. 2 deeltaken alsmede de complete logistieke opvoer. Tevens konden ze rekening houden met een onderbevelstelling van een unibouwmachine en een KAU gedurende de gehele periode. Deze commandovoering werd eind 2012 afgesloten.

FLEXIBEL REAGEREN OP AANGEPASTE PLANNING

In week 2 en 3 heeft de oefening plaatsgevonden waarbij de klas haar eigen planning heeft kunnen uitvoeren. Een leerling met veel EVC had als taak de planning bij te houden (planner bouwproces). Tijdens de bouw werd de klas ook nog geconfronteerd met een aantal bewuste veranderingen waardoor de planning steeds opnieuw bekeken en bijgesteld moest worden. Hierbij moet je denken aan bijvoorbeeld de bouw van een baileybrug (2 velden 2-1 constructie). Een leuke bijkomstigheid was, dat alles in Oostdorp is blijven staan en eenheden hier gebruik van kunnen maken tijdens hun O&T. Het mes snijdt hierbij aan 2 kanten. De klas een mooie, beroepsgerichte oefening en Oostdorp is tevreden met de aanwinst van 2 kampementen en 2 baileybruggen. Kortom, veel van wat er is gebeurd, is met een knipoog naar het verleden, maar meer in de richting van de verandering in de manier van opleiden van de aspirant onderofficier der Genie. Elders in de Promotor een verhaal over hoe de klas e.e.a. heeft ervaren.

(.)

Oefening Peace Support

Sinds 19 november is klas 46 van de VTO KMS Genie in sneltreinvaart begonnen met een nieuw traject tot onderofficier der genie. De tijd waarin de opleiding gegeven moet worden is drastisch verkort van 48 naar 30 weken als uitvloeisel van de bezuinigingen.

GEMIXT GEZELSCHAP

Het eerste deel van deze opleiding staat in het teken van het constructiegedeelte van de genie. De eerste weken werden ingevuld met bijvoorbeeld het bouwen van een wachtpost (OP-hoog), lessen fortificeren, het bouwen van bruggen en het inzetten van allerlei bouwmachines. Aangezien we een aardig gemixt gezelschap hebben, constructiegenisten, pantsergenisten, spijkerbroeken, infanteristen en td'ers, is het op

verschillende fronten flink aanpopen. Tot aan het kerstverlof werd er vooral met deze lessen invulling gegeven aan het programma om na het kerstverlof tot een climax te komen in de oefening Peace Support. Tijdens deze oefening werden er 2 pelotonsbases gebouwd in het oefendorp Oostdorp op het ISK in de Harskamp.

FLEXIBELE INSTELLING EN GENISTEN-MENTALITEIT

Zowel de A- als de B-groep van klas 46 hadden in de week voor het verlof bevel gekregen om een van de twee bases te bouwen. In deze week hebben we grotendeels de commandovoering doorlopen. Na 2 dagen voorbereiding in het nieuwe jaar begon op woensdag 9 januari de bouw. Wij, de

A-groep, zijn begonnen met het bouwen van de perimeter. Vervolgens werd er een wachtpost gebouwd, een fortificering gemaakt in een huis, nog meer hesco's gevuld en een stuk comfort gerealiseerd. Ook kwam er nog een opdracht binnen om een baileybrug te bouwen. Al deze taken geven een onder-officier in spé enorm veel lering.

Controle op het proces alsook een goede coördinatie zijn van cruciaal belang. We willen tenslotte een net eindproduct neerzetten dat bovenal beschermend is voor de mannen en vrouwen die daar gebruik van gaan maken. We hebben dus ontzettend veel geleerd in deze weken. En toch, ondanks dat we vooral met onze eigen lering bezig waren, we tegenslag kenden en er wijzigingen optraden in het grote plan, we extra

klussen kregen en bar slecht weer hadden, stonden er na zes dagen twee knappe pelotonsbases. Dit alles door een flexibele instelling en de juiste genistenmentaliteit. U vraagt, wij draaien!

VISITEKAARTJE

Wij denken dat we met deze bases wederom een goed visitekaartje van de Genie hebben achtergelaten.

Dit mede, omdat de eerste oefenende eenheden die gebruik willen maken van de base zich al hebben gemeld.

Wij hopen dat oefenende eenheden nog lang kunnen genieten van ons werk.

(.)

BPV bij 412 pantsergeniepeloton

Een Genie YPR komt aangerezen bij een hindernis en daaruit komen 8 leerlingen gerend met een volledig groen gezicht. Aan de andere kant van de Oirschotse heide zijn een aantal leerlingen bezig met het bouwen van een MGB-brug en ook is er nog een groep leerlingen bezig met zowel de genietank als de bruglegger. Enthousiasmeren van deze leerlingen is het hoofddoel van het 3^e peloton van 412 pantsergeniepeloton.

PC AAN HET WOORD

Vanuit de compagnie heeft het 3^e peloton een mooie opdracht gekregen om 125 ROC-leerlingen, verdeeld over drie weken, een mooi programma aan te bieden. Omdat deze leerlingen mogelijk onze toekomstig collega's worden stond het programma, naast het behalen van een aantal leerdoelen, in het teken van enthousiasmeren.

Daarnaast stond gedurende deze weken vorming en begeleiding van het eigen personeel centraal. Niet alleen de vorming van de groepscommandant, maar juist ook zijn korporaals en soldaten. Door juist de manschappen het podium te bieden, hoopten we hierdoor het verantwoordelijkheidsgevoel van de individuele militair te vergroten. Terugkijkend op deze weken kunnen we constateren dat de leerlingen enthousiast waren over het programma en dat zij vooral de directe begeleiding waardeerden. De toekomst moet uitwijzen hoeveel

leerlingen uiteindelijk kiezen voor een baan binnen ons wapen. Als organisatie kijken wij terug op drie goede weken, waarin zowel de doelstelling voor de leerlingen als voor ons eigen personeel ruimschoots is behaald. De BPV biedt voor een peloton kansen om de nadruk te leggen op de vorming van de gouden driehoek (gpc+plv+mineur) en de individuele militair. Juist deze vorming vormt de basis voor een peloton.

GPC AAN HET WOORD

De BPV weken waren een uitgelezen kans voor mij om mijn eigen personeel, zowel plv, mineur als enkele soldaten, te begeleiden. Ze werden gedwongen op de voorgrond te treden, zichzelf te laten zien en een voorbeeld te zijn voor de leerlingen. Door een goede zelfreflectie te doen kon ik ze op deze manier ook meer begeleiding geven. Dit bereikte ik door zelf af en toe een stap terug te doen om hen het podium te geven. Tevens deed dit ook veel voor hun zelf-

vertrouwen om een groep van 15 scholieren aan te sturen. Omdat de BPV cyclus drie weken achter elkaar was, waarbij het programma hetzelfde was, kreeg je een zeldzame situatie waar je kon reflecteren, verbeteren, nagaan waarom juist die manier goed werkt en deze kennis borgen. Ook merkte ik bij mijn mensen dat er interesse is gewekt in het meer naar voren stappen. Dit kan natuurlijk een groot voordeel opleveren met het doorstromen naar een andere functie.

Er was een groot niveauverschil merkbaar bij de verschillende scholen. Per week kregen we leerlingen uit een andere regio van het land. We begonnen met regio Zuid gevolgd door regio Midden en regio Noord. Over het algemeen waren alle scholieren ijverig, echter zat er wel verschil in vorming van de leerlingen. Dit had als gevolg dat ik samen met mijn jongens telkens een andere aanpak moest toepassen, om de leerlingen te begeleiden.

KPL AAN HET WOORD.

De bpv weken waren een goede kans voor de korporaals om te groeien in hun manier van leiding geven. De aansturing van de groepscommandant is redelijk vrij gebleven, waardoor wij als begeleiders veel vrijheid kregen om onze eigen invulling hier aan te geven. Doordat we het programma drie weken achter elkaar draaiden, hadden we aan het eind van de week telkens een evaluatie o.l.v. de gpc. Door deze evaluaties kregen we van de gpc tips & tools die we meteen de volgende week konden toepassen. Zo groeiden wij in onze

manier van leiding geven en begeleiden van de leerlingen. Mijn ervaring als korporaal is dat de BPV-leerlingen heel erg naar je opkijken, maar het vooral makkelijker vinden om naar een korporaal toe te stappen dan naar een sergeant of luitenant. Dit maakt de rol van een korporaal nog belangrijker, omdat wij een belangrijke schakel zijn tussen de leerlingen en het kader. Dit is ook terug te leiden naar de rol van de kpl binnen een pantsergeniegroep. Ook vinden de leerlingen het mooi om verhalen te horen van de korporaals over wat wij hebben gedaan en meegemaakt. Dit verhoogd het aanzien van de korporaal, omdat de leerlingen meer respect krijgen voor degene die voor hen staat.

Het is ook heel belangrijk dat je als gouden driehoek goed op 1 lijn zit en dezelfde gedachtegang creëert over de uit te voeren opdrachten. Dit zal in de toekomst ook belangrijk blijven voor het groepsproces. Deze drie weken waren heel goed om snel stappen te kunnen maken met de gouden driehoek door de intensieve samenwerking en de verschillende evaluaties. Ook is het goed voor ons om drie weken voor een groep te staan om vertrouwen te krijgen in het leidinggeven. Al met al denk ik dat dit het perfecte moment is voor de gouden driehoek om onze manier van samenwerken en communiceren te bestendigen of op sommige vlakken te verbeteren en onze ervaringen te delen met de rest van de groep.

(.)

Zo ging dat vroeger

‘VRIJVERVOERTJE’

In de vijftiger jaren had het Nederlandse leger het Amerikaanse ‘fillersysteem’ als model van opkomst voor de dienstplichtigen. Op circa 18-jarige leeftijd werd men medisch gekeurd of men geestelijk en lichamelijk in staat was om de militaire dienstplicht te vervullen.

Van de 50 jongemannen bleven er circa 36 over die op het eind van de dag door de keuringsarts werden gefeliciteerd met het feit dat ze waren goedgekeurd om het vaderland te dienen.

Op 19-jarige leeftijd viel er op een of andere dag een brief in de bus waarin stond dat men met de eerste reisgelegenheid na 06.59 uur naar de aangegeven plaats of kazerne moest gaan. Ook was er een z.g. ‘vrijvervoer’ van de NS bijgevoegd; voor mij van Amsterdam CS naar Vught. Zodoende ging ik op 1 april 1954 op reis (geen mop).

ONDER DE KRIJGSTUCHT

Op station Vught aangekomen, stonden daar al een kleine 60 man te wachten en er liepen een paar mannen met gouden strepen op hun mouw te schreeuwen dat we ons moesten opstellen in de rij, wisten wij veel hoe of wat. Nu, dat werd gauw duidelijk gemaakt, want er kwam een hele colonne GMC en Fords aangereden waarin we plaats moesten nemen. Het was hobbelen

en stoten in deze niet lekker verende vrachtauto’s. Eindbestemming was de Lunettenkazerne in Vught, waar we bij de grote manschappenkantine werden gelost. We moesten allemaal naar binnen waar we op alfabet naar een tafeltje werden verwezen. Tegen inlevering van onze opkomstpapieren kregen we weer andere mee waarvan men zei, daar zeer zuinig mee om te gaan. Intussen was het al middag en kregen we ons eerste bruine brood te eten. Om 15.00 uur moesten we allemaal, een kleine 200 man die er toen al waren, opstellen in de grote kantine “om een mededeling aan te horen”, zeiden goudgestreepte mannen. Er verscheen een oude man met veel sterren en balen op zijn kraag en deze deelde ons mede dat wij vanaf nu onder de krijgstucht vielen. Later leerde ik wat dat kon betekenen.

GEMÊLEERD GEZELSCHAP

Ik kreeg te horen dat ik was ingedeeld bij het 3^e Regiment Genietroepen en

gelegerd zou worden in gebouw D. Per 12 man werd een kamer toegewezen waar we konden slapen, iedereen een bed, boven of onder liggen. De eerste nacht slapen op een strozak was wel wennen maar dat werd gaandeweg steeds beter. Het was een doorsnee van de Hollandse samenleving, waarmee de kamer gedeeld werd. Een ingenieur, pas afgestudeerd in Delft, HTS-jongens en ambachtschoolfiguren en ook hier en daar ongeschoolden er tussen. Kortom een kleurrijke groep, zoals later zou blijken. Iedere morgen je bed model opmaken, met dekenlatjes strak het wolletje (dekens) opmaken.

Ook twee maanden je kraag dichtgeknoopt, want je was rekrut en een lagere rang bestaat niet. Iedere morgen om 06.00 uur reveille, dan meteen je bed uit, naar het waslokaal en met koud water scheren en wassen. Vervolgens naar de eetzaal waar je brood kon pakken met eventueel kaas, hagelslag of muisjes, ‘s-middags was er overigens ook boterhamworst uit blik.

ZUINIGER DAN OP HET MEISJE

Dan dagenlang ‘s ochtends, ‘s middags en ‘s avonds leren tellen als de sergeant riep: “Geef acht”. Je voet moest tot op enkelstukhoogte worden opgetrokken onder luid gebrul door het hele peloton “Één – twee”. Ook het afmarcheren ging onder luid gebrul: “Links – rechts, en til op die hoeven, blijf in de pas”. En als de man voor je liep te telgangen, traptte je die steeds op zijn hielen. Ook het geweer kreeg je in je handen gedrukt en moest goed schoon gehouden worden. Dat was toen de Garand.30 inch M1, “waar je nog zuiniger op moest zijn dan op je meisje”, volgens het kader. Na twee maanden rekrut te zijn ge-

weest mocht de bovenkraag open en waren we geslaagd als soldaat. Ook hadden wij in die twee maanden een cocktail van injectiespuiten gehad tegen allerlei ziektes. Kortom we waren klaar voor de voortgezette opleiding.

ORANJE EN BLAUWE DRIEHOEKEN

Van Vught ging het grootste gedeelte naar de voortgezette opleiding in de toenmalige Koning Willem-I-kazerne in Den Bosch, om zich daar te bekwamen als genist. De ingenieurs en HTS'ers gingen naar Soesterberg naar de Du Moulinkazerne en kregen een oranje driehoek op beide kanten van de kraag genaaid. Daaraan waren ze herkenbaar voor de reserveofficiersopleiding. De jongens met MTS en LTS (ambachtsschool) gingen ook naar Soesterberg en kregen een blauwe driehoek op hun kraag en gingen voor de opleiding tot reserveonderofficier.

Na aankomst in Soesterberg hetzelfde als in Vught, kamer toewijzing en een slaappleats met kast voor de PSU. Daarna naar de afdeling les- en boekenmateriaal en daar kreeg iedere cursist twee stapels boeken, waarop stond: Dienstgeheim. Het zullen zo'n 60 á 70 boeken zijn geweest. Het ging over; materialen, grondwerk, bekleding, vernielingen, mineren, bruggen, wegen, legering, wiskundige gegevens en berekeningen. Ook voor baileybruggen en pijlers waren hele berekeningen nodig. De exercitie werd iedere dag geoefend en er werd veel bijgeleerd zoals slowpas, rechtsomkeert met het hele peloton, rechts of links zwenken. Ook de kwaliteit van je stem werd geoefend, het exercitieveld was enorm groot. Bij toerbeurt moest een van de leerlingen het commando overnemen. Onze pelotonscommandant was adjudant De Man, een oorlogsvrijwilliger met oranje invasiekoord om zijn schouder. Deze liet soms het peloton tot de uiterste rand van het veld exerceren en zei dan tot de leerling: "Laat ze maar rechtsomkeert maken", wat een puinhoop tot gevolg had, want de helft

had het commando niet gehoord. Dat was lachen natuurlijk. Een gouden onderofficier, deze adjudant, waarvan ik veel heb geleerd.

PAS NA ZES WEKEN MET VERLOF

Na 8 of 9 maanden opleiding van soldaat-1, korporaal tot sergeant, was iedereen benieuwd wat er nu zou volgen en waar we naar toe gestuurd zouden worden. Blevен we in Nederland of gingen we naar Duitsland? Het laatste was niet erg in trek want dan ging je pas na 6 weken met verlof, hoorden wij. In Nederland blijven had de voorkeur. Al snel werd op het publicatiebord waarop de plaatsen stonden, bekend gemaakt wie waar naar toe ging. Veel collega's gingen naar Wezep en de pontonniers naar een plaats ergens onder Rotterdam. Mijn persoontje, met nog enkele collega's, ging weer terug naar Vught om daar met beroepspersoneel rekruten op te leiden en na enkele maanden naar Den Bosch, de voortgezette opleiding geven aan de dienstplichtige soldaten.

Ik ben altijd blij geweest om bij de Genie ingedeeld te zijn. Kameraadschap en elkaar helpen stond toen hoog in het vaandel. En nu nog volgens mij. Ik zou 21 maanden hebben moeten dienen. Het werden er 23, wat veel was voor een dienstplichtige. Maar ik heb daar totaal geen spijt van. Het was voor mij een plezierige en gouden tijd. Ik zou het zo weer over willen doen.

(.)

Op 1^e Kerstdag 25 december overleed ons lid Sjors Welles. Hoe betrokken hij was met de VGOO blijkt uit zijn brief die wij van hem ontvingen. Het was zijn wens dat wij zijn unieke laatste groet in de Promotor zouden plaatsen. De VGOO heeft namens de leden tijdens zijn uitvaart een bloemengroet gebracht. Wij wensen zijn nabestaanden enorm veel sterkte toe.

S.Welles

Doetinchem,.....

J.F.Kennedylaan 43
7001 HM Doetinchem

Geacht Bestuur en Leden,

Op het moment dat U deze brief ontvangt, ben ik naar de "eeuwige jachtvelden" vertrokken. Aangezien ik niet meer in de gelegenheid was om van alle vrienden en bekenden afscheid te nemen, doe ik dat middels deze brief, met het verzoek deze in het verenigingsblad "De Promotor" te willen publiceren.

Zoals de ouderen onder U wellicht nog weten, heb ik in 1964, toen de Territoriale Luchtdoelartillerie werd opgeheven, voor een verdere militaire loopbaan, het Wapen der Genie gekozen. Ik kan U verzekeren dat ik van deze keuze nimmer spijt heb gehad. Sterker nog: de periode als onderofficier bij de parate genie-eenheden (41 Pagnacie Seedorf/Hohne, 12 Pagnacie te Nunspeet en 41 Gmbat te Seedorf) is de mooiste uit mijn loopbaan geweest. Vooral de oud collega's uit die tijd wil ik hierbij danken voor hun steun en kameraadschap.

Rest mij nog de Vereniging Genie Onderofficieren en al haar leden het allerbeste voor de toekomst te wensen. Het gaat U allen goed,

Aan: Bestuur en leden
Vereniging Genie Onderofficieren
Secretariaat
Smaragd 22
5345 TM Oss

TON VAN OUTHEUSDEN MET FLO MET GOUD RANDJE

Het is 15 januari en het was zover. Na zoveel jaar dienst sloot Ton een loopbaan af die zich kenmerkte door altijd voor iedereen klaar te staan.

Voorals als het ging om administratieve en/of financiële zaken in en buiten de dienst. Als niet genist, lid zijn van de VGGO, geeft Ton's verbondenheid aan met de Genie en de wijze waarop hij daar in staat en daarmee ook het belang onderstreept van de saamhorigheid en verbondenheid

binnen het Genie onderofficierskorps. Nu breekt er een andere tijd aan. Een tijd die op een andere wijze ingevuld gaat worden, waarbij we hopen dat, als er nog een gaatje vrij is in de agenda, we jou en je echtgenote mogen verwelkomen op onze contactdagen.

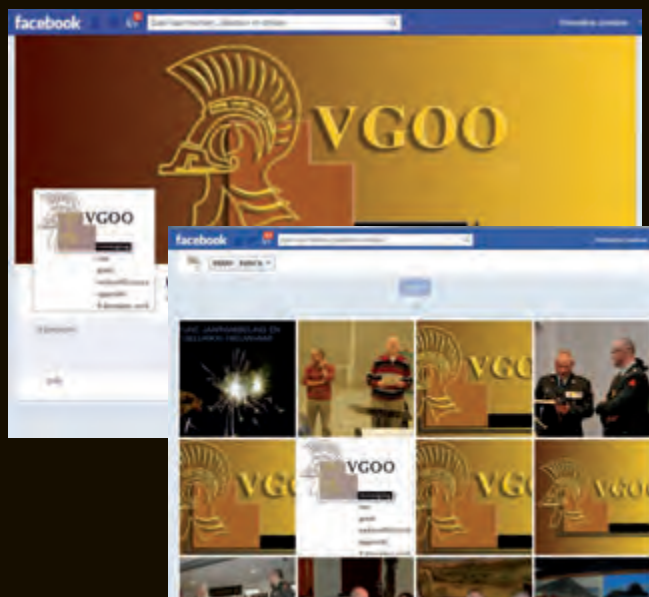
Ton, bedankt voor alle steun als collega en als lid van de VGGO. We wensen jou en diegenen die je lief zijn nog vele fantastische en vooral gezonde jaren toe!

ZILVEREN MEDAILLE

Donderdag 28 februari was het voor ons bestuurslid Sm W. Karrenbeld zover. Hij kreeg zijn zilveren medaille voor 24 jaar eerlijke en trouwe dienst. Wij willen Willem dan ook feliciteren met dit heugelijke feit.

DE VGGO AL OP FACEBOOK ONTDEKT?

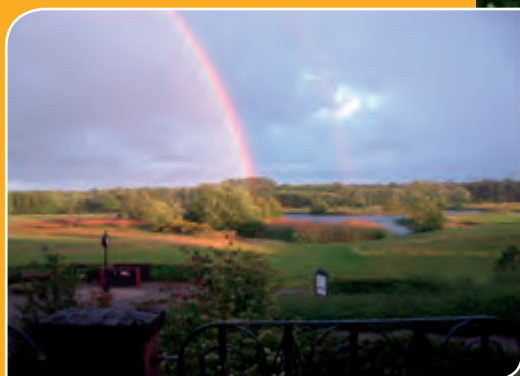
VOG-VGOO Golfwedstrijd

Op 5 Juli 2013 houdt de VOG haar jaarlijkse golfwedstrijd in samenwerking met de VGOO. Dit jaar wordt deze gehouden op de uitdagende baan van de Efteling.

Deelname staat open voor leden van de VOG en VGOO en hun partners. Nieuw dit jaar is de mogelijkheid om deel te nemen aan de golfclinic, een leuke

manier om kennis te maken met de golfsport. De wedstrijd zal in de vorm van een Texas Scramble plaatsvinden, hierbij is vooral de teamprestatie van belang. Natuurlijk zijn er zowel voor de dames als de heren aardige prijsjes te winnen. Met behulp van een aantal sponsoren hebben we de prijs voor zowel wedstrijd als clinic bescheiden weten te houden. Voor VGOO-leden is

het zelfs nog aantrekkelijker, namelijk de VGOO "sponsort" alle VGOO-deelnemers. Na afloop zal a.d.h.v. de deelnemerslijst € 10 terug gestort worden. De duur van de clinic is 2 uur zodat u ook nog tijd heeft om in de baan de prestaties van de "geofende" golfers te bekijken.

VOG-VGOO Golfwedstrijd

Datum:	Vrijdag 5 Juli 2013
Locatie:	Efteling Golfpark, Veldstraat 6 5176 NB De Moer (ZW van de Efteling)
Ontvangst:	5 juli 2013 12.00-1300 uur
Start wedstrijd:	13.00 uur
Start clinic:	14.00 uur
Prijs p/p.:	€ 50,00*

*Kosten zijn incl. ontvangst, koffie, greenfee of clinic en een 3-gangen diner of bbq.

Inschrijven voor 29 juni

Bedrag € 50,- overmaken op reknr. ING 3405625 t.n.v. J.C. Bus te Berkel-Enschot met vermelding, wedstrijd of clinic en eventuele handicap. Deelname melden aan: hans-bus@home.nl.

foto's: www.golfclubefteling.nl

Bepantingen op verdedigingswerken

SAMENGESTELD DOOR MARTIJN BOOSTEN, PATRICK JANSEN EN IDO BORKENT

Deze Promotor behandel ik een boek dat op het eerste gezicht niet direct met Defensie of de Genie te maken heeft. Uit nadere bestudering blijkt echter dat er wel degelijk sterke banden zijn. Zelfs zo dat genisten met belangstelling voor verdedigingswerken, geschiedenis, camouflage of natuur, geboeid raken. Laat ik nu zelf voor alle onderwerpen interesse tonen en daarom de inhoud met u delen.

Op Google-Earth heeft menig- een weleens de groene oases van verdedigingswerken gezien en er vermoedelijk, net als ik, nooit bij stilgestaan dat dit niet zomaar lukraak geplante bomen en struiken zijn. Het boek legt uit waarom.

Het is geen gewoon leesboek, al is het plezierig geschreven, maar heeft zelfs een doel. De laatste decennia zijn veel verdedigingswerken door Defensie verlaten en afgestoten. Slecht of achterstallig onderhoud vierden hoogtij. Gelukkig is de belangstelling voor verdedigingswerken de laatste jaren weer toegenomen. Veel stellingen, forten, schansen en batterijen worden onder handen genomen en soms, met een andere doelstelling, weer in gebruik genomen. Het boek kan een helpende hand bieden voor beheerders om het beheer militair verantwoord uit te voeren.

Het tweede hoofdstuk geeft ons inzicht in de geschiedenis van verdedigings-

werken. Van de Romeinse tijd tot de koude oorlog komen voorbeelden aan bod. Met tekeningen, kaarten en foto's worden onbekende maar ook bekende verdedigingswerken als IJssellinie, Waterlinie en Grebbelinie belicht. In de tekst worden de belangrijkste termen toegelicht.

Het derde hoofdstuk, "Militaire beplanting door de eeuwen heen" gaat, zoals de titel al aangeeft, over de natuur. Het doel van het gebruik van bomen en

king moesten kunnen dienen? Wie van u kent de in 1963 ingetrokken Kringenwet? Een wet die bepaalde welke beplanting binnen een kring van 300, 600 of 1000 meter van een verdedigingswerk wel of niet gebruikt mocht worden? Leuk om te lezen is de invloed van nieuwe wapensystemen, zoals de invoer van de vuurmond, op andere toepassingen van beplantingen. Hoofdstuk vier gaat in op het beheer toen en nu, onderhoud en de dieren die de natuur op de verdedigings-

werken hebben gevonden. In dit hoofdstuk staat een leuke tekening van een nep knotwilg welke als uitkijkpost gebruikt werd. Hoofdstuk vijf beschrijft voorbeelden van beheer van veelal bekende locaties. Dit is dan ook het hoofdstuk waar het doel van het boek echt naar voren komt.

De laatste hoofdstukken zijn eigenlijk bijlagen over soorten bomen, terminologie betreffende vestingwerken, een leesadvies voor andere boeken en een lijst met andere organisaties en websites.

Het boek "Bepantingen op verdedigingswerken" (ISBN 978-90-5345 448 0) telt bijna 180 pagina's, gebonden in handzaam formaat en is in 2012 uitgegeven door de Stichting

Matrijs in samenwerking met de Stichting Probos.

Het is verkrijgbaar via www.matrijs.com

(.)

struiken als verdediging, camouflage of gebruikshout wordt beschreven. Soms met goede diepgang. Wist u dat de wortels van bomen tot doel hadden de vijand het graven te bemoeilijken of dat bomen op toegangswegen als verhak-

1976-2013
37 jaar